

1:1 didalenisgv kanohedv ehei, ale nasgi kanohedv unelanvhi itsulaha anehei, ale nasgi kanohedv unelanvhi gesei. **2** didalenisgvi nasgi unelanvhi itsulaha anehei. **3** nigav gohusdi nasgi uwotlvnei, ale nigav gotlvnvhi tsigi vtla gohusdi nasgi nuwotlvnvna yigi. **4** nasgi [kanohedv] gvnidv uwehei; ale nasgi gvnidv yvwi iga unatisdanehi gesei. **5** ale nasgi igagatisdisgi ulisigv dulvsadei, ulisigino vtla yisudaniltsei. **6** gilo iyusdi asgaya ehvgi tsani tsudoidv unelanvhi nvdahunvsidv gesvgi. **7** nasgi ulutsvgi kanohesgi gesvgi, nasgi igagati unohediyi, nasgi iyuwanisodiyi naniv unohiyudiyi. **8** vtla nasgi na igagati yigesei, kanohesgiquosgini gesvgi nasgi igagati. **9** nasgisgini nakanohedv udohiyusv igagati gesvgi; nasgi elohi tsulutsv, iga tsideatisdane naniv yvwi. **10** nasgi elohi ehvgi, ale nasgi elohi uwotlvnvhi gesvgi, ale elohi vtla yuwolitsei. **11** utseligohi ulutsvgi, aseno tsutseli vtla yidigvwadaniltsei. **12** nanivsgini digvwadaniltsvhi deulisgolvdanelvgi unelanv hi tsuwetsi iyunalisdodiyi; nasgi deudov anohiyuhvsgi; **13** nasgi gigv tsunanugowisvhi nigesvna, ale uquedali adanvtesgv tsunanugowisvhi nigesvna, ale yvwi adanvtesgv tsunanugowisvhi nigesvna, unelanvhisgini tsunanugowisvhi. **14** ale kanohedv uquedali nulistanvgi, ale idehv ulenidolvgi, ukalitsvhi gesvgi udadolitsadv ale duyugodvi; ale idigowatisgvgi utseliga galvquodiyu gesvi, nasgi galvquodiyu gesv agayvlige uwasvhiyu udenelvhi utseliga nasgiya gesvgi. **15** tsani kanohesgvgi nasgi [kanohedv,] ale uwelunvgi hia nuwesvgi; hia nasgi tsitsinohesgvgi, hia tsinitsiwesgvgi, oni tsvdayai igvyi agaledi, nasgiyeno ehvgi asi nigevna tsigesvgi. **16** ale nasgi ukalitsvhi gesv nidiv eginelvhi, gvwagatiyayeno udadolisdi gesv ulosilodv eginelv. **17** dikahnawadvsvdiyeno mosi gvnigesv iyuwanelvhi gesvgi, udadolitsadvsgini ale duyugodvi tsisa galonedv nidodayulisgalvtanvhi. **18** vtla gilo ilvhiyu yigvwagoho unelanvhi; uwasvhiyu udenelvhi uwetsi, agayvlige ganetsii ehi, nasgi gvnigesv nuwanelv. **19** ale nasgi hia tsani unohelvhi, nahiyu anitsusi tsilusilimi dotsuninvsv atsilvanelohi ale aniliwi gvwadvdvdidi, hia iyuniwesdiyi; gago nihi? **20** ale u'nonvgi, ale vtla yudayilei, u'nonvquosgini hia nuwesvgi; vtla ayv galonedv yigi. **21** ale vgvwadvdvngi hia nuniwesvgi; gagoge? ilayayago nihi? hiano nuwesvgi; vtla. tsigoge

naadolehosgi nihi? vtla, udvngi. **22** hnaquono hia nvgvwaweselvgi; gago nihi? widotsinonediyiyeno nvdagoginvsvhi; gado hadiha tsvsv hadanohesgvi? **23** hia nuwesvgi; ayv nasgi na uwelugi hia tsinigawe inagei; itsitsinohisda nvnohi ugvwiyuhi utseliga; nasgi nuwesv isaya adolehosgi. **24** nasgino na nvdagetsinvsidv aniqualisisyi unaligohi gesvgi. **25** gvwadvdvnvgino hia nigvwaweselvgi; gadono tsidehadawosga, iyuno nihi nasgi nagalonedv ale ilaya ale nasgi naadolehosgi nigesvna yigi? **26** tsani dunetselvgi, hia nuwesvgi, ayv ama degadawosdiha; aseno gadoga gilo itsidonav udasuya nasgi nutsigatahvna; **27** nasgisgini naoni tsvdayai, igvyi tsagaledi; nasgi tsulasulo degolvsadv vtla yeli yinigo disgikaneyvyvdiyi. **28** nasgi hia nulistanidolvgi digasohisdiyi tsodani sgoniditlv nahna tsani dadawesgvi. **29** ale ugitsvdv tsani wugohvgi tsisa gadogv iditlv dvgadvgi, ale hia nuwesvgi; tsetsaganvga awiagina unelanvhi utseliga, nasgi ahvsgi elohi unisganvtsvi. **30** nasgisgini hia natsitsineisdisgvgi; oni dayai igvyi agaledi tsigadisgvgi, nasgiyeno ehvgi asi nigevna tsigesvi. **31** ale ayv vtla yitsigatahei; aseno nasgi isili getsinanugowisediyi nvtsulisdotanv agilutsv ama degadawosdiha. **32** ale tsani unohelvgi hia nuwesvgi; agigohvgi adanvdo tsuledisgonihi nasgiya dayunetlunvgi galvladi, ale nasgi dugilvtsvgi. **33** ale ayvvtla yitsigatahei; aseno nasgi nanvdvginvsidv ama diquadawosdodiyi nasgi hia nagiweselvgi; gilo higo vha adanvdo anetluhvsgvi dugilvtsvha, nasgi galvquodiyu adanvdo didawosdisgi. **34** agogohvgino ale aginohelvgi nasgi unelanvhi uwetsi gesvi. **35** alewo ugitsvdv tsani gadogvgi, ale anitali gvwasdawadidohi danidogvgi. **36** dukahnannvno tsisa aisvi hia nuwesvgi; tsetsaganvga awiagina unelanvhi utseliga; **37** nasgino na anitali gvwasdawadidohi unadvganvgi unetsv; ale nasgi unisdawadvsvgi tsisa. **38** tsisano ugatahsv, ale gvwasdawadisv dugohv, hia niduweselvgi; gado isdiyoha? hiano nigvwaweselvgi; taquinasgi anetlv tanvhi gadvga tadeyohvsgihatlv ditsenv. **39** hia niduweselvgi; idena, wisdagata. unenvsvgino ale unagatanvgi ganelvi, ale itsulaha unedolvhi nahiyu iga; nvgineyeno iyutlilodv kalawadisv gesvgi. **40** asiyvwi nasgi na anitali tsani unadvganelvhi, ale **tsisa** unisdawadvdv, nasgi enidi gesvgi, sawani quida dinadanvtli. **41** igvyi uwadvhvgi utseli unili sawani, ale hia nuweselvgi;

otsiwadvhv mesaya; (nasgi anetlvtanvhi galonedv gadvga.) **42** ale nasgi utinolvgi tsisa edohvi. tsisano dukahnanhia nuwesvgi; sawani nihi, tsona uwetsi, siquasi detsadoesdi; nasgi anetlvtanvhi quida gadvga. **43** ugitsvdiv tsisa udulisgvgi gelili uwenvsdiyi; quiligino uwadvhvgi, ale nasgi hia nuweselvgi; sgisdawaduga. **44** quiligi quetsayidi ehi gesvgi, enidi ale quida uniduhvi. **45** quilino uwadvhvgi nedanili, ale hia nuweselvgi; utsiwadvhv nasgi mosi guwowela tsikanoheha dikahnawadvsvdi gowelihi, ale anadolehosgi tsaninoheha, nasgi tsisa naselidi ehi tsowa uwetsi. **46** nedanilino hia nuweselvgi; yelisgo gohusdi osdv nvdagvwananugoisdi naselidi? quiligi hia nuweselvgi; inena, wagata. **47** tsisa wugohvvgi nedanili, gadogv iditlv dvgadvgi; hiano nuwesvgi, nasgi uneistanvgi; gvniyuquo udohiyuhiya isili uwetsi, nasgi galonuhedv nudasuyvna. **48** nedanilihia nuweselvgi; gado digalisdodi isgigataha? tsisa unetsv hia nuweselvgi; asiquo quiligi winitsayanisgvna tsigesvgi, egataiyusdi tlugvi hawiniditlv tsitsolvgi, wigvgovgi. **49** nidanili unvtsv hia nuwesvgi; tadeyohvvgi, nihi unelanvhi uwetsi; nihi tsagvwiyuhi isili unatseliga. **50** tsisa unetsv hia nuweselvgi; tsigohia tsinigvvesi, gvgovgi hawiniditlv svyataiyusdi tlugvi, nasgi nvdigalisdodiha hohiyuhvsga? utli iyusquanigodi higowatisgesdi, esgaquo nasgi. **51** alewo hia nuweselvgi; udohiyuhiwa udohiyuhiya hia nitsvweseha; gohi iyudalenvdv itsigowatisgesdi galvladi ulisduidv gesesdi, ale detsigowatisgesdi dinikahnawadidohi unelanvhi tsutseliga analisaladisgesdi ale eladi nanadvnehesdi gvwalutsehesdi yvwi uwetsi.

2:1 tsoineno iga degegatsvdisgvgi gelili geni gaduhvi; tsisa utsi nahna edohvvgi. **2** tsisano watsiyanvhvgi ale gvwasdawadidohi degegatsvdisgv uniluhisdiyi. **3** gigagenoaditasdi udisvnnv, tsisa utsi hia nuweselvgi; vta yunineha gigageaditasdi. **4** tsisano hia nuweselvgi; higeyv gado ayv diginadadvdodi? vta asi ayv yagisqualvelv. **5** utsino hia niduweselvgi getsinvsidasdi; nigav nitsiwesehv nasgi nitsadvnelvha. **6** nahnano degakahvvgi sudali ama ditliski nvyva digotlvlanvhi anitsusi tsinideunvno unadanvgadiyi tsinidegvnvgi, tsoasgohi iyvdiv iyutlilodv ditliskodi gesvi **7** tsisano hia niduweselvgi; ama ditsikaliisda ama ditliski. nasgino akalii dunikalilvgi. **8** hiano niduweselvgi; hnaquo ditsitlv ale analisdayvhvsgv

ugvwiysadegi wetsinevsi. wuninelvgino. **9** ugvwiysadegi udugisv ama gigageaditasdi iyulistanvhi, ale nagatahvna gese tsulosvi, getsinvsidasdisgini ama unitlvdv anigatahvgi, ugvwiysadegi wuyanvhvgi asgaya tsagatsvdisgi, **10** ale hia nuweselvgi; naniv yvwi analenvdisgo anitlahvsgo osani gigageaditasdi, hnaquono utsati unaditahvhi tsigesoi gila usonv anitlahvsgoi; nihisgini tsasquanigode osdv gigageaditasdi gohi iyasdi. **11** nasgi hia ulenvtanvgi tsisa usquanigodi dulvwisdanelvgi gelili geni gaduhvi, ale gvnigesv nuwanelvgi atsilvquodiyu gesvi. gvwasdawadidohino gvwohiyunvgi. **12** nasgino nulistanidolv gequani wulosvgi, uwasv, ale utsi, ale analinvtli ale gvwasdawadidohi; ale nahna ilvsgiquo nunisvlvgi. **13** kanohiyegino dilisdayvdiyi anitsusi unatseliga usqualvhidisvgi; tsisano tsilusilimi wulosvgi. **14** udvnnodigalawiisdiyi duwadvhvgi aninvgi dininadegi waga ale awi ale guledinisgonihi, ale adelv dininetliyvgi. **15** gawasdvnisdino uwetlvnv, nigadv udvnadigalawiisdiyi dunugowisvgi, ale nasquo awi, ale wagi; dutsewvino adelv dunihv adelv dininetliyvgi, ale dluquadinvsdigi degasgilvi. **16** ale hia niduweselvgi guledinisgonihi dininadegi; hia ditsikahvna, tlesdi edoda ganelv ganododiyi adanelv itsvnelvi. **17** gvwasdawadidohino unanvdadvgi hia nigvnnv gowelvi; "tsatseli adanelv daquelugv agiyaonv." **18** anitsusino uninetsv hia nvgvwaweselvgi; gado adolehohisdodi gvnigesv nvdasgiyvneli, nasgi tsinusdi tsidetsalvwisdaneha? **19** tsisa unetsvgi hia niduweselvgi; itsiyosda hia udvnnodigalawiisdiyi, tsoiquono iga datsiyilidoli hnaquo dvganegehoni. **20** anitsusino hia nuniwesvgi; nvgasgohi sudaligali tsudetiyv dvhiyilidoli dvhanegehoni? **21** aseno uwasv ayelv adanelv kaneisdisgvgi nasgi nuwesv. **22** howano hnaquo uyohusv deulenv gvwasdawadidohi unanvdadvgi nasgi niduweselvi; ale unohiyunvgi goweli ale nasgi tsisa unetsvi. **23** tsilusilimino edohv kanohiyegi dilisdayvdiyi iyu gesvi, unitsadvgi unohiyunv dudovi, unigohv usquanigodi dulvwisdanelvi. **24** aseno tsia vtla uwasv yidudayosei, nanivyeno dagatahvgi, **25** vtla ale udulvdi yinulisdanehe gilo gvnigesv iyuwanediyi nusdv yvwi, agatahvgiyeno nusdv hawini uwehv yvwi.

3:1 asgaya ehvgi nigadimasi tsudoidv, anigualisiyi utseligohi, anitsisi digvwanelodi gesvgi. **2** nasgi tsisa ulutselvgi svnoyi hia nuweselvgi; disqueyohvsgi, otsigataha tadeyohvsgi gesv unelanvhi nvdatsanvsidv gesvi: vtlayeno gilo nasgi hia usquanigodi tsidetsalvwisdaneha yidogvwalvwisdasi, unelanvhi nidukahnavadidohvnayigi. **3** tsisa unetsv hia nuweselvgi; udo hiyuhiya, udohiyuhiya hia nigvweseha, gilo taline udenvhi nigesvna igesesdi vtla yvgvgowadv nahna unelanvhi ugvwi yuhi gesvi. **4** nigadimasino hia nuweselvgi; gado ticalisdoda yvwi yadehvga hnaquo agayvlige yigi? tsigo taline utsisiyi wiyayvha, yadehvga? **5** tsisaunetsvgi; udohiyuhiya, udohiyuhiya hia nigvweseha, gilo ama ale adanvdo gvwananugowisvhi nigesvna igesesdi vtla yvgvyvha nahna unelanvhi ugvwiyuhi gesvi. **6** nasgi nauquedali unanugowisvhi uquedaliquo gesoi; nasgi naadanvdo unanugowisvhi adanvdo gesoi. **7** tlesdi tsasquanigosvgi ase taline itsadedi, tsigvyosi. **8** unole udulisdvquo ititlv wiganolvdigo, ale unoyvgv hadvgisgoi, aseno vtla yigataho digadvi ale wagadvi; nasgiyasgini nusdi naniv gilo nasgi adanvdo tsunanugowisvhi. **9** nigadimasi unetsv hia nuweselvgi; gado yicalisdoda nasgi yinusdi? **10** tsisa unetsv hia nuweselvgi; tsigo tadeyohvsgi isili anehvi, nigatahvnano igi nasgi hia. **11** udohiyuhiya, udohiyuhiya hia nigvweseha; onigatahv otsinegoi, ale ogigohvhi otsinohesgoi, aseno vtla yiditsadanilvgo otsinohesgvi. **12** iyuno elohi nigalistanidohv itsvnohehelv nitsohiyuhvsgvna yigi, gado yicalisdoda yitsohiyuhvga, galvladi nigalistanidohv yitsvnohehelv? **13** vtlayeno gilo galvladi wiyuloso, galvladi nvdayulosvhi uwasv, yvwi uwetsi, nasgi galvladi tseha. **14** ale mosi inadv tsusaladane inagei, nasgiya nasquo yvwi uwetsi dayetsisaladini, **15** nasgi gilo gohiyuhvsgesdi, uyohuhisdiyi negesvna, gvnidvsgini uwadvdi. **16** nasgiyeno nigavgi unelanvhi ugeyusvgi elohi, denvyosvgi utseliga uwetsi uwasvhiyu udenelvhi, gilo nasgi yigohiyuhvsga uyohuhisdiyi nigesvna, gvnidvquosgini uwadvdi. **17** unelanvhiyeno vtla elohi uluhisdiyi yvtsunvsv uwetsi tsuwudanediye elohi, nasgisgini iyuwanisodiye elohi atsisdelvdiye. **18** gilo nasgi na tsigohiyuhvsgoi, vtla usganvtsvhi tsudugotanvhi yigesoi, nasgisgini na nigohiyuhvsgvna nasgi gayula usganvtsvhi tsudugotanvhi gesoi, nvdigalisdodisgo nuwohiyunvna

gesv unelanvhi uwetsi deudov nasgi uwasvhiyu udenelvhi. **19** ale nasgi hia nvdigalisdodiha unisganvtsv tsidunadugadaneha, nasgi igagati elohi unanugotsilv, ale yvwi utli uniyelvnv ulisigi esgaquo igagati, dunilvwisdanehvieno uyoiyu gesvgale nasgi hia nvdigalisdodiha unisganvtsv tsidunadugadaneha, nasgi igagati elohi unanugotsilv, ale yvwi utli uniyelvnv ulisigi esgaquo igagati, dunilvwisdanehvieno uyoiyu gesvgi. **20** uyoyeno tsulvwisdanehi asgago igagati, ale vtla yigalugo igagadv, nvdigalisdodisgo nudulisgvna gesv gvnigesv iyulisdodiyi nusdv dulvwisdanehvi. **21** duyugodvsgini tsulvwisdanehi igagadv galugoi, udulisgo gvnigesv iyulisdodiyi unelanvhi osiyu uyelvdi dulvwisdanehvi. **22** nasgino nulistanidolv, tsisa ale gvwasdawadidohi tsudiyi wunilosvgi, nahnano unedolvgi, ale dudawovgi. **23** tsanino nasquo inoni dadawosvgi, selimi navi, nahnayeno utsadvgi ama. anilugvgino ale degegawosvgi. **24** tsaniyeno vtla asi didasdudiyi yatsiyvdisgei. **25** hnaquono kanoledi nunalisdanelvgi tsani gvwasdawadidohi anitsusino adanvgalvdiyi ugvwali. **26** tsanino unilitselvgi, hia nuniweselvgi; tadeyohvsgi, nasgi natsisedohvgi tsodani sgoniditlv, nasgi tsinohesvgi, gvniyuquo nasgi dadawoa, ale nigadvquo gvwalutseha. **27** tsani unetsv hia nuwesvgi; yvwi vtla gohusdi yvgvwadv gvni galvladi nvdayeretsinelvhi yigi. **28** nihi itsvsv itsigatahi hia tsinitsiwesvgi; ayv vtla galonedv yigi, vginvsidvquosgini igvyi tsiyenvehi. **29** udayvsdi uwekahi nasgi adesvhvsgi; aseno adesvhvsgi unalii, nasgi tsigadohi tsudvganehoi, utsalanvhi aliheligo nvdigalisdodisgo adesvhvsgi kanegvi. nasgisgini ayv galieligv ukalitsv. **30** nasgi na ase dvdvnosi, ayvsgini ase datsiyolotsi. **31** galvladi nvdayerulosvhi utliatsilvquodiyu esgaquo nanivi. elohi unanugotsvhi elohiquo ehi gesoi, ale gawonisgv elohiquo ehi gesoi, galvladisgini nvdayerulosvhi utli galvquodiyu esgaquo nanivi. **32** ale nasgi ugohvi udvganvnasgi kanoheha, aseno vtla gilo yidadanilvga nasgi unohelvi. **33** nasgisgini na tsudanilvtsvhisgini unohelvi nasgi usdayidv unelanvhi gvwatsigodi nigesvna gesvi. **34** nasgiyeno unelanvhi unvsidv, unelanvhi uwenihisdi gesv gawoniha; unelanvhiyeno vtla utlilodvquo adanvdo yuneha. **35** agayvlige uheyuhiyu uwetsi, ale nigadiyu gohusdi duyohiselv. **36** nasgi nagohiyuhvsgi unelanvhi uwetsi, nasgi gvnidv alisquadisgi negesvna

utseliga, nasgisgini uwetsi gohiyuhvsgi nigesvna vta gvnidv ugowadvdi yigi; unelanvhiquosgini utalawohisdi gesv ulinohiyeha.

4:1 ugwwiyuhino udvganv aniqualsi unadvganv tsisa utli iyani
gwwasdawadegi nidegvnehv ale degawosgvi, esgaquo tsani, **2**
(vtlasgininonv tsisa uwasv yidadawosgei, gwwasdawadidohiquosgini,) **3**
tsudiyi unigisvgi ale taline gelili wvulosvgi. **4** ale sameliyi ase ulohisdi
gesvgi. **5** hnaquono sameliyi gaduhv ulutsvgi saga tsudoidv nasgi nav
tsigaduha gada ahv tsegaqui tsunele uwetsi tsowa. **6** nahnano atalesvgi
ama tsunitlvdiyi tsegaqui utseliga; tsisano duyawetsv aiv uwenvgi
atalesvi; taladuno iyv dv iyutilodv kalawadisv gesvgi. **7** nahna ulutse ageyv
sameliyi ehi ama utlvhilei; tsisa hia nuweselei; aquaditasdi sginehvs. **8**
gwwasdawadidohiyeno digaduhv wanedohvgi alisdayvdi uniwasvsvgi. **9**
hnaquono nasgi ageyv sameliyi ehi hia nuweselei; gado digalisdodiha nihi
hitsusi aditasdi isgitayoseha tsigeyv sameliyi gei. (anitsusiyeno ale
sameliyi anehi vta yidunadagasayasdoi.) **10** tsisa unetsei hia nuweselei;
iyuno yihigatahe unelanvhi udanedi tsigi, ale yihigatahe hia nasgi
tsinitsaweseha, aquaditasdi sginehvs; tsvsv yitayoselei, ale yitsanenele
gvnidv ama. **11** ageyv hia nuweselei, hia nuweselei, hisgaya, vta gohusdi
yiyeha atlvdi, hawiniyuno atalesvi, hatlvno tsanegisv nasgi gvnidv ama? **12**
tsisa utli elolvquodiyu nihi, esgaquo igidoda tsegaqui nasgi iginelvhi hia
atalesvi, ale nahna uwasv uditahvi ale dunaditahvi tsuwetsi ale unatlanavi.
13 tsisa unetsei hia nuweselei; gilo yuditahv hia ama talinequo utadegodi;
14 gilosgini yuditahv nasgi ama ayv tsinenedi tsigi vta iyuhiyu utadegodi
yigi, ayvsgini tsinenedi tsigi ama, hawini ayelv ama ganugogv gesedi,
wigananugogesdi gvnidv alisquadisgi nigesvna digesvi. **15** ageyv hia
nuweselei; hisgaya, hia nasgi ama sginehvs, tlesdino agitadeganvgi, ale
tlesdi ani agitlvhilvgi. **16** tsisa hia nuweselei; tsayehi wiyany, anino
isdilutsvha. **17** ageyvno unetsei hia nuweselei; vta yeha agiyehi. tsisahia
nuweselei; yeli niwi yvha agiyehi, tsadv; **18** hisgiyeno nanivgi getsayehi,
gohino tsitsakaha vta tsayehi yigi; nasgi tsiniwi duyugodv niwi. **19** ageyv
hia nuweselei; hisgaya, gasoleosga hadolehosgi gesvi. **20** tsogigayvlige
anadadolisdisvgi ani odalvi, aseno nihi hia nitsiwesgoi; tsilusilimisgini

nahna ugwwiyuha adadolisdodiyi. **21** tsisano hia nuweselei; higeyv, squohiyuhvga, dvsqualvhi nahiyu vtla ani odalvi, ale nasquo tsilusilimi, yigayetsadadolisdanehesdi agayvligei. **22** nihi itsadadolisdaneha gohusdi nasgi nitsigatahvna; ayvsgini otsigataha iyusdi otsadadolisdanehvi; anitsusiyeno anehv alisdelvdodi gesv nvdayanunagoisdi. **23** aseno dvsqualvhi, ale hnaquo usqualvhv, nasgi udohiyusv anadadolisdigsi dvnadadolisdaneli agayvligei dodvntani tsunadanvdo ale duyugodvi; agayvligeiyeno duyoho nasgi iyunasdi gvwadadolisdanehi. **24** unelanvhi adanvdo; nasgino na anadadolisdanehi tsunadanvdo ale duyugodv tsunvdodi unadadolisdanedi. **25** ageyv hia nuweselei; tsigataha uluhisdi gesv mesayanasgi galonedv tsanosehoinasgi galutsvha, daginoneli nigav gahusdi. **26** tsisa hia nuweselei; ayv tsigv wonediha nasgi **mesaya**. **27** hnaquono gvwadawadidohi unilutsvgi, ale unisquanigosvgi ageyv alinohedisgvi. aseno vtla giloi, gado tsayoha? ale gadono ihialinohesdi? yuweselei. **28** hnaquono ageyv uhiyvgi ama utlvdi, ale digaduhv wulosvgi, hia winiduweselvgi yvwi; **29** idena, wetsigowadv asgaya aginonelvhi nigav naquadvnelidolvi. tlasgo nasgi galonedv yigi? **30** howano gaduhv uninuhitsvgi, ale vgvwalutselvgi. **31** asiquono gaduhv wedohvgi, gvwadawadidohi gvwadadiyetanvgi, disgiyeyohvsgsi, halisdayvhvga, anadisgvi. **32** aseno hia niduweselvgi; agiha aqualisdayvdi nihi nitsigatahvna. **33** nasgino iyusdi gvwadawadidohi hia nidunadaweselvgi; tsigo gilo uyohelv ulisdayvdi? **34** tsisa hia niduweselvgi, nusdv adanvtesgv aginvsidv iyaquadvnediyi, ale nasgi utseli digalvwisdanedi gesv agisquadisdiy, nasgi ayv aqualisdayvdi. **35** tlasgo hia itsetsiwesdi yigi; asi nvgi iyanvdo gila dvgadvnatsi? gvniyuquo hia nitsvweseha; ditsigadoli ditsisaladvga, ale degalogesv ditsakanvga, hnaquoyeno tsunegiyu, ale usqualvhv asgudesdiy. **36** ale asgudesgi agaguyvehoi, ale usgudesvhi wigatlisigo gvnidv digesvi, nasgi itsula unalihelisdiy ni galisdisgo awisgi nano asgudesgi. **37** ale nasgi ani udohiyuhi nigalisdiha hia igawedv tsigi; gilo awisgoi nvwadaleno asgudesgoi. **38** itsvvnsvgi witsisgudesdiy nahna nihi ditsilvwisdanelvhi nigesvna gesvi; nwanadale dinilvwisdanelvgi, nihino itsiyvlv dunilvwisdanelvi. **39** ale unitsadvgi anisameli nahna gaduhv anehi gvwohiyunvgi, nvdagalisdodisgvi unohelv ageyv hia tsinuwesei;

aginonelvgi nigav naquadvnelidolvi. **40** ale anisameli gvwalutselv
gvwatayoselvgi tsuweladidasdiyi, ale nahna tali tsusvhidv uwedolvgi. **41**
ale asi unitsadvgi unohiyunvgi, nvdagalisdodisgvgi uwasv kanegvi; **42** ale
hia nuniweselvgi ageyv; hnaquo otsohiyuhvsga vtla nihiquo tsanetsv
yinvdigalisdoha tsotsohiyuhvsga, ogveyeno otsadvgasi, ale otsigataha
nasgi hia udohiyuhiya galonedv gesv elohi asdelisgi. **43** nasgino tali
winusvlv nahna unigisvgi, ale gelili wulosvgi. **44** tsisayeno uwasv hia
nuwesvgi; adolehosgi vtla atsilvquodiyu yigeso uwasv utseligohi. **45**
hnaquono gelili wulutsv, gelili anehi degvwadanilvtsvgi, unigohvhiyeno
gesvgi nasgi nigadv dulvwisdanelv tsilusilimi nahiyu danalisdavhvsgvi;
nasquoyeno unenvsvgi dodinalisdavhvsgvi. **46** tsisano taline ulutsvgi geni
gadhvi geliliyi, nahna gigageaditasdi ama uwotlvtanvi. ale gilo iyusdi
ugvwiyuhi asdelisgi ehvgi, nasgi uwetsi utlvvggi gequani. **47** nasgi na
udvganv tsisa tsudiyi tsulosv gelili ulutsilvi, uwadvhvsvgi, ale utayoselvgi
uenvsvdiyi wunvwodiyi uwetsi, uyohusidenayeno gesvgi. **48** hnaquono
tsisa hia nuweselvgi; vtla yvgetsohiyuhvga, gvni yitsigowatiha uyelvdvi
ale usquanigodi. **49** ugvwiyuhi asdelisgi hia nuweselvgi, tsagvwiyuhi, hena
asiquo nayohusgvna aquetsi. **50** tsisa hia nuweselvgi; tsihena, tsetsi gvnv.
ale nasgi asgaya uwohiyunvgi tsisa nuweselvi, ale uenvsvgi. **51**
hnaquono vaisvgi, tsunvsidasdi degvwatlosvgi ale gvwanonelvgi, tsetsi
gvnv, vgvwoselvgi. **52** hnaquono dudvdvngi iyui ulenvhv siyosdv
nulisdanelvi. usvhi saquo iyutillodv kalawadisv nudilehvs gvna nulistanvgi,
vgvwoselvgi. **53** nasgino udoda udolehosvgi nahiyu gesv tsisa hia
nuweselvi; tsetsi gvnv. uwasvno uwohiyunvgi ale nasquo nigadv tsutseli
sidanelvhi gesvi. **54** nasgi hia taline usquanigodi dulvwisdanelv tsisa gelili
ulutsonvhi, tsudiyi nvdavulosvhi.

5:1 nasgino nulistanidolv, usqualvhvgi anitsusi tsunalisdavvdiyi; ale tsisa
tsilusilimi uenvsvgi. **2** tsilusilimini awi uniyvsdiyi nav adawosdiyi gotlvha
nasgi aniquilu uniwonihisdi gesv tludesdi deudov; nahnani hisgi
dayodatlahi. **3** nahna anidlavgi unitsati tsunitlvgi, ale dinigewi, ale
diniyouli, ale unvisvhi, anigatiyvgi ulitelvdiyi ama. **4** iyvdvhayeno
dikahnawadidohi galutsihihvgi adawosdiyi, ale atelvhvsgvgi ama, gilono

nasgi tsusalenvtanvhi udunvhi hnaquo atelvnvhi tsigeso ama, udiwasgvgi nigav gohusdi vyugi uyilidohvi. **5** ale nahna ganvgvgi gilo iyusdi asgaya, tsoasgohi nelagali iyudetiyvdv gvvatlvtsvhi nudiwasgvna gesvgi. **6** tsisano ugohvgi nasgi asgaya ganvgvi, ale udolehosv gesvi, hia nuweselvgi; tsadulisgo etsanvwodiya? **7** utlvgi unetsv hia nuweselvgi; hisgaya, vtla gilo yedoho ama alitelvhvga, adawosdiya wagikahvsggi; asiquoyeno tsiwigaisoi, gilo dagigonisgoi igvyi watloasgoi. **8** tsisa hia nuweselvgi; talehvga, hinagi tsatsesdo, ale heda. **9** gilaquono iyvdv nasgi asgaya udiwasvgi, ale unesvgi utsesdo, ale uwedolvgi. ale unadodaquasgv gesvgi nahiyu iga. **10** nasgi iyusdi anitsusi hia nuniwesele atsinvwanvhi; gohi unadodaquasgv, vtla duyugodv yigi tsatsesdo tsanidasdiya. **11** hia nisuweselei; aginvwanvhi hia nagiweselvgi; hinagi tsatsesdo, ale heda. **12** hnaquono unadvdnei, hia nuniwesei; gago iyusdi nasgi asgaya, tsatsesdo hinagi ale heda, tsoselvhi? **13** ale nasgi atsinvwanvhi vtla yagatahe nasgi gesvi; tsisayeno udelidv udanvsvgi; unitsadvyeno nahna anedohvgi. **14** onino tsisa nasgi uwadahvgi udvndigalawiisdiya, ale hia nuweselvgi; gvniyuquo etsanvwanv; tlesdi hnaquo ilvhiyu yitsasganvtsesdi, utliyeno iyuyo yitsalutsisi. **15** nasgi asgaya udanvsvgi, ale widunonelvgi anitsusi, tsisa unvwanvhi gesvi. **16** ale nasgi iyusdi anitsusi unadeyadotavgi tsisa, ale uniyolvgi unihisdiya, nvdagalisdodisgvgi nasgi nudvnelv unadodaquasgv iga. **17** aseno tsisa dunetselvgi [hia niduweselvgi,] edoda gohi iyasti dulvwisdanehoi, ayvno nasquo dagilvwisdanehoi. **18** nasgi iyusdi anitsusi utli igai unadulvhvgi unihisdiya, nvdagalisdodisgvgi vtla unadodaquasgvquo uwasv uyostanvi, nasquosgini unelanvhi udoda udvni, itsulaha unelanvhi nadadvnehvi. **19** hnaquono tsisa unetsv hia niduweselvgi; udohiyuhiya udohiyuhiya hia nitsvweseha; [unelanvhi] uwetsi vtla yeliga gohusdi uwasv gesv yidogvwalvwisdasi, agowatisgvsgini udoda dulvwisdanehvi; nasgiyeno nusdv dulvwisdanehvi nasgi nasquo uwetsi dulvwisdanehoi. **20** agayvligeyeno ugeyuhiyu uwetsi, ale gananugowiseho nigadv uwasv dulvwisdanehvi; ale utli igai digalvwisdanedi dagananugowiseli esgaquo hia; nasgi itsisquanigohisdiya. **21** agayvligeyeno tsidaledisgo tsuniyohusvhi, ale dinvnodv tsinidegvnehoi, nasgiyasgini uwetsi dinvnodv nidegvneho naniv nasgiquo ela. **22** agayvligeyeno nasquo vtla gilo

yidigugodanehoi, duyohiselvsgini uwetsi nagadv digugododi gesvi, **23** nasgi nigadv unilvquododiyi uwetsi, nasgiya tsinanilvquodiha agayvligei. gilo nigalvquodisgvna tsigeso unelanvhi uwetsi, vtla yigalvquodisgo agayvlige nasgi nvdavunvsidv. **24** udohiyuhiya, udohiyuhiya hia nitsvweseha; advgisgi tsinegvi, ale gohiyuhvsgi nvdvginvsidv nasgi uha gvnidv nalisquadisgvna, ale nasgi vtla tsudugododi yigi usganvtsvi, ayohuhisdisgini gesv udanvsv, gvnidv digesv wolosv. **25** udohiyuhiya, udohiyuhiya hia nitsvweseha; dvsqualvhi ale hnaquo usqualvhv tsuniyohusvhi unadvgodiyi unelanvhi uwetsi kanegvi, ale unadvganvhi unadvnidisdi gesesdi. **26** agayvligeyeno gvnidv utseliga tsigi, nasgiya nasquo unelv uwetsi gvnidv utsaliga iyulisdodiyi. **27** ale nasquo unelv tsuwugododiyi, nvtsulisdotanv yvwi uwetsi gesvi. **28** tlesdi nasgi hia itsisquanigosvgi, dvsqualvhiyeno nahiyu datselisdv aniyai nigadv dvnadvgani kanegvi, **29** ale dvninanugotsi, nasgi naosdv tsunilvwisdanelvhi gvnidv gesv widodvnaletani, uyono tsunilvwisdanelvhi udasdvdisdi gesv widodvnaletani. **30** vtla gohusdi aquvsv yeli yidogvgilvwisdasi; gadvgisgv nasgiya degugodisgoi, ale daquogotanv duyugodv gesoi; nvdigalisdodisgo nagiyohvna gesv aquvsv gadanvtesgvi, agiyohvsgini adanvtesgv edoda nasgi nvdvginvsidv. **31** iyuno aquvsv yigadanoheha, tsinohesgv vtla yigvdohiyuha. **32** nwwadale eha ayv aginohesgi, ale tsigataha udohiyuhi gesv nasgi kanohesgvi, ayv aginohesgvi. **33** tsani tsuwolv itsadanvsvgi, ale nasgi duyugodv unohelvgi. **34** aseno ayv vtla yidigadanilvga yvwi aginohesgvi, aseno nasgi hia nitsiwea etsisdeldiyi. **35** nasgi adaweligisgi ale tsulvsada atsvsdodi gesvgi; nihino tlega osiyu itsiyelvsvgl itsalihelisdiyi nasgi igautisdvi. **36** aseno utli galvquodiyu aginohesgi aqueha esgaquo tsani; digalvwisdanediyo agayvlige aginelvhi agisquadisdiyi, nasgi tsidagilvwisdaneha, aginohesgo ayv agayvligei nvdvginvsidv gesvi; **37** ale agayvlige nvdvginvsidv nasgi aginohelv. vtla ilvhiyu yigetsadvvano kanegvi, ale yigetsigoho nusdvi. **38** ale nasgi unetsvi vtla yitsiyaa, nasgiyeno na nvdavunvsidv vtla yetsoiyuhvsga. **39** ditsigoliya aweli, nahnayeno nalisquadisgvna gvnidv itsiha itsiyelvha, ale nasgi nagoweli ayv aginohesgi. **40** aseno vtla yitsaduliha sgilutsediyi gvnidv itsatseliga iyulisdodiyi. **41** yvwi gvgilvquodisgv vtla yididadanilvga; **42** aseno

itsvgataha, unelanvhi etsigeyuiyu nigesvna gesvi. **43** ayv edoda deudov agiluhistanv, vtlano yidisgiyadanilvga. iyuno nwwadale uwasv denvdov yuluhistanv, nasgi ase yidetsadanilvgi. **44** gado yigalisdoda yitsohiyuhvga, itsvsv detsadalvquodisgv tsidetsadanilvga, nitsiyohvnano tsigi vdadilvquododi gesv nasgi unelanvhi uwasvhiyu nvdayulisgolvdodi tsigi? **45** tlesdi agayvligei dakanoneli dayoguhistani yisgiyelisehesdi; asiyvwi eha itsuhisdisgi, mosi, nasgi tsetsanelodi tsigi. **46** iyuyeno mosi yietsoiyuhvsgei ayv yisgiyoiyunei, nasgiyeno ayv aginohesgvi uwowelanvgi. **47** aseno nitsohiyuhvsgvna yigi nasgi uwowelanvhi, gado yigalisdoda yitsohiyuhvga ayv tsinegvi?

6:1 nasgino nulistanidolv, tsisa duwesotsvigi gelili vdalvi, nasgi daquiliya vdalv tsidudov. **2** ale unitsatanvhi gwawadawadsvigi, nvdagalisdodisgvgi anigowatisgv nasgi unisquanigodi nidadvnehv gunitlvigi. **3** tsisano uhnalusvigi odalvi, ale nahna uwenvgi, ale nasquo gwawadawadidohi. **4** kanohiyeno dilisdayvdiyi anitsusi unatseliga usqualvhidena gesvigi. **5** tsisano dusaladanv digadoli, ale dugohv unitsati digvwalutselisvi, hia nuweselvigi quiligi; hatlv dagiwasi gadu hia unigisdi. **6** ale nasgi hia nuwesvigi nuwesvigi atsigoliyesgvgi, uwasvyeno agatahvigi iyudvnediyi. **7** quiligi hia nuweselvigi; talitsuqui anigisi tsunagvwalodi tsugvwalodi gadu vtla yeli yigagi, nasgi anisiyvwiha usdi unigisvsdiyi. **8** gwawadawadidohi gesv asiyvwi, enidi tsudoidv, sawani quida dinadanvtli, hia nuweselvigi; **9** asiyvwi awinutsa ani edoha, nasgi dayeha hisgi utsalesdiiyusdi gadu, ale tali tsunasdi atsadi deganeha; aseno asequokani nasgi, hiano tsinunitsata? **10** ale tsisa hia nuwesvigi; wananvga yvwi. nahnano utsadvigi ganulsvigi. howano unanvnvigi anisgaya hisgiha iyagayvli iyvdi iyanii. **11** ale tsisa gadu dugisvigi, ale ulihelitsv duyadohelvigi gwawadawadidohi, gwawadawadidohino duniyadohelvigi unanvnvhi, ale nasquo atsadi nagav dunadulisgvi. **12** dunolvsvno hia niduweselvigi gwawadawadidohi; itsitlisa uligvhaluyvhi utiyvhi, tlesdi gohusdi yutsewotsesdi. **13** howano unitlisanvigi, ale taladu talutsa dunikalistanvigi uligvhaluyvhi hisgi utsalesdiiyusdi gadu nasgi unalisdayvnvhi unatiyelvhi. **14** nasgino na anisgaya, unigohv usquanigodi tsisa dulvwisdanelvi, hia nuniwesvigi; hia

udohiyuhiya nasgi na adolehosgi elohi uluhisdi tsigesvgi. **15** hnaquono tsisa udolehosv dinilutsisvgi ale digvwaditlavitnisv ugvwiyuhi nvdigvwanelisvi, udanvsvgi taline tsodalv wutsasvgi uwasv gesvi. **16** usvno nulistanv, gvwasdawadidohi vdalv wunilosvgi; **17** ale tsiyui unatsanvgi gequani iditlv widunisohistanvgi. ale hnaquo ulisigvgi, ale tsisa vtla yunilutseheale tsiyui unatsanvgi gequani iditlv widunisohistanvgi. ale hnaquo ulisigvgi, ale tsisa vtla yunilutsehei. **18** utsatino unolvnv, vdali dalisdilanegvgi. **19** tsoihano ale nvgiha iyutlilodv unigawelv, unigohvgi tsisa vdali gadui aisvgi, ale tsiyui nav ulutsidisvgi. ale anisgaihvgi. **20** aseno hia niduweselvgi; ayvquo, tlesdi yitsisgaihesdi. **21** hnaquono tsiyui degvwadanilvtsvgi; gilaquono iyvdiv tsiyu wutaladitsvgi nahna unanvtawadisvi. **22** ugitsvdivno unitsati vdali isgona nvdvndonai, unadolehosv nvvadali tsiyu natalvna gesvi, nasgi na uwasv gvwasdadidohi unatsotanhvi, ale tsisa niduligonelvna gesv gvwasdawadidohi tsiyui unatsanv, ale gvwasdawadidohi unvsv unanigisvi; **23** udohiyuhisgininonv nidigvwadale tsiyu daquiliya nidodayuninvstanvhi duninolvgi navi nahna ugvwiyuhi ulihelitsvi ale unalisdavvni **24** nasgino hnaquo unitsati unadolehosv tsisa nahna nudohvna gesvi, ale nasquo gvwasdawadihohi, nasgi nasquo tsiyui dunatsanvgi, ale gequani unilutsvgi, aniyohvgi tsisa. **25** gvawadvhvno vdali isgoniditlv hia nvgvwaweselvgi; tadeyohvsgi, hilago iyu ani tsalutsei? **26** tsisa dunetselv hia nuwesvgi; udohiyuhiya udohiyuhiya hia nitsvweseha; sgiyoha vtla yinvdigalisdodiha usquanigodi digalvwisdanedi itsigohvi, nvdigalisdodiquosgini gadu detsigvi, ale detsolvsvi. **27** tlesdi yiditsilvwisdanehesdi itsiwadvdiyi alisdayvdi ayoli, nasgisgini na alisdayvdi alisquadisgi nigesvna digesvi igvnidv tsigi, nasgi yvwi uwetsi itsinedi tsigi, nasgiyeno unelanvhi agayvlige usdayidv. **28** hnaquono hia nvgvwaweselvgi; gado dayotsadvneli dodayogilvwisdaneli unelanvhi utseliga digalvwisdanedi gesvi? **29** tsisa unetsv hia niduweselvgi; hia nasgi na digalvwisdanedi unelanvhi utseliga, nasgi etsoiyudiyi nasgi na nvdavunvsvdiv. **30** hnaquono hia nvgvwaweselvgi; gadono usdi uyelvdiv hinanugowisga, nasgi ogigowadvdiyi ale itsvyoiyudiyi? gado usdi detsalvwisdaneha? **31** digigayvligei mana analisdayvdisvgi inagei, nasgiya hia tsinigvnv tsigowela; "deanehvgi gadu

unigisdi galvladi nvdaludalenvhi." **32** hnaquono tsisa hia niduweselvgi; udohiyuhiya udohiyuhiya hia nitsvweseha; vta mosi yitsinele nasgi na gadu galvladi nvdaludalenvhi; edodasgini itsineha gadu udohiyuhiya galvladi nvdaludalenvhi **33** unelanvhiyeno utseliga gadu nasgi hia galvladi nvdalulosvhi tsigi, ale gvnidv a'nehi tsigi elohi. **34** hnaquono hisa nvgvwaweselvgi; tsagvwiyuhi, nigohilv sginhesdi nasgi hia gadu. **35** tsisano hia niduweselvgi; ayv nasgi na advnidisdodi gadu. gilo agilutsehesdi uyosisodi yigesesdi, ale gilo aquohiyuhvsgesdi vta utadegodi yigesesdi. **36** ale hia nitsvweselvgi; sgigowadvhv aseno vta yitsohiyuhvsga. **37** nigadv edoda digikanelvhi ase dagvgilutseli; ale nasgi na agilutselvhi ase vta tsinugowisdi yigi. **38** galvladiyeno diquatloosv, vta aquvsv gadanvtesgv digilvwisdanediya, adanvtesgvisgini nasgi na nvdvginvsidv. **39** ale nasgi hia nusdi adanvtesgv agayvligei nasgi nvdvginvsidv, nasgi nigadv digiyohiselvhi gesvi, gohusdi agiyohesedi nigesvna iyulisdodiya, digaledodiyisgini ulisqualvdi iga gesesdi. **40** ale nasgi hia nusdi adanvtesgv agayvlige nvdvginvsidv, nasgi gilo agowatisgi, nalisquadisgvna gvnidv utseliga iyulisdodiya; ale nasgi ayv dodatsiyaletani ulisqualvdi iga gesesdi. **41** hnaquono anitsusi gvwagonelohiselvgi nvdagalisdodisgvgi hia nuwesvi, ayv nasgi nagadu galvladi nvdadvlosvhi. **42** hiano nuniwesvgi; tlasgo hia nasgi na tsisa yigi, tsowa uwetsi, nasgi udoda ale utsi didigatahi tsigi? gadono ulisdotanv, galvladi nvdvquatloasvhi, tsadiha? **43** nasgi iyusdi tsisa unetsvgi hia niduselvgi; tlesdi yitsigonelosgesdi. **44** vta gilo yeli yvgvgilutsisi, gvni agayvligei nvdvginvsidv usesvdv yigi; ale ayv nasgi dodatsiyaletani ulisqualvdi iga gesesdi. **45** hia nigvnv gowela anadolehosgiyi; "ale nigadv unelanvhi tsuweyonvhi gesesdi." nasgi iyusdi nigadv unadvganvhi ale unadeloquaevhi agayvligei, gvgilutsehoi. **46** vtlasgininonv gilo agayvligei ugohvhi yigi, na uwasv unelanvhiyi nvdaludalenvhi; nasgi ugohvhi agayvligei. **47** udohiyuhiya udohiyuhiya hia nitsvweseha, aquohiyuhvsgi uha alisquadisgi nigesvna gvnidv. **48** ayv nasgi nagadu advnidisdodi. **49** ditsigayvligei mana analisdayvdisgvgi inagei, ale duniyohusv; **50** hia nasgi nusdigadu galvladi nvdalulosvhi, nasgi gilo yugv vta yvgvyohuhi. **51** ayv nasgi na gadu gvnidv galvladi nvdalulosvhi. iyuno gilo agisgesdi nasgi hia

gadu, alisquadisgi nigesvna gvesdi. ale nasgi na gadu tsvdatsineli nasgi ayv agiwiya, nasgi tsidodvgiyosi elohi udvnidisdodi. **52** hnaquono anitsusi unvsvquo dunativolvgi, hia nuniwesvgi, gado yigalisdoda hia asgaya yigihvsi uwasv uwiya igalisdavdodi? **53** hnaquono tsisa hia niduweselvgi; udohiyuhiya udohiyuhiya hia nitsvwe seha; iyuno nitsigvna yvwi uwetsi uwiya, ale ugigv itsaditahv yigi, vtla gvnidv yitsiyaa. **54** agiwiya agisgi, ale agigigv aditasgi, gvnidv alisquadisgi nigesvna utseliga, ale nasgi ayv dodatsiyaletani ulisqualvdi iga gesesdi. **55** agiwiyyayeno udohiyusv alisdayvdi, ale agigigv udohiyusv aditasdi. **56** agiwiya agisgi, ale agigigv aditasgi, nasgi agiyaa, ayv ale nasgi tsiyaa. **57** nasgiyai gvnidv agayvligei aginvsidv tsigi, ale agayvligei tsinvdigalisdodiha ayv tsigvnnv, nasgiyai ayv aqualisdavdisgi nasgi ayv nvdigalisdodisgesdi gvesdi. **58** nasgi hia na gadu galvladi nvdavulosvhi; vtla nasgiya ditsigayvligei mana tsanigisgei, ale nasgi tsuniyohusvhi tsigi; hia gadu agisgi alisquadisgi nigesvna gvesdi. **59** nasgi hia nuwesvgi digalawiisdiyi, dadeyohvsgv gequani. **60** nasgi iyusdi unitsadvgi gvwasdawadidohi unadvganv, hia nuniwesvgi; nasgi hia asdayiyu kanohedv; gago yeli yadvgvga? **61** hnaquono tsisa tsudanvdi udolehosv gvwasdawadidohi unigonelosgvi, hia niduweselvgi; tsigo nasgi hia detsodesdiha? **62** iyunano yetsigov yvwi uwetsi yulisaladvn nahna tsusalenv yiwolosv? **63** advnvdosgini adadvnidisgi; uquedali vtla gwadasdelvdi yigi. kanohedv ayv tsitsvwonedihia nasgi advndo, ale nasgi gvnidv. **64** aseno itsadasuya nitsohiyuhvsgvna. tsisayeno didalenisgv nidagataho nasgi na nanohiyuhvsgvna, ale nagatahoi nasgi nautludisgi iyulisdodi. **65** ale hia nasquo nuwesvgi; nasgi iyusdi hia tsinitsvweselvgi; vtla gilo yvgvgilutsi, gvni edoda unelvhi yigi. **66** ale nahiyu iyudalenvdi unitsadv gvwasdawadidohi unatsvsvgi, ale vtla hnaquo ilvhiyu yunedolei. **67** hnaquono tsisa hia niduweselv taladu iyanidv; tsigo nasquo nihi dvtsadvnsi? **68** hnaquono sawani quida hia nuweselvgi; tsagvwiyuhi, gago tsuwolv wvdayotsilosu? nihi tsasquanigodi kanohedv alisquadisgi nigesvna advnidisdodi. **69** ale otsohiyuhvsga, ale otsigataha nihi nasgi galonedv gesvi, gvnidv unelavhi uwetsi. **70** tsisa hia niduweselvgi. tlasgo nihi taladu itsidv yitsvyasuyesei? aseno asiyvwi udasuya asgina igi. **71** nasgi nuwesv tsudasi isgaladi sawani uwetsi

atsidvgvgi; nasgiyeno utludisgi iyulisdodi gesvgi, taladu iyanidv gesv nahna gela gesvgi.

7:1 nasgino nulistanidolv tsisa gelili uwedolvgi; vtlayeno yudulisse tsudiyi uwedasdiyi, nvdagalisdodisgvgi anitsusi ananelodisgv gwahisdiyi. **2** anitsusi degalitsodvitsunalisdayvdiyi usqualvhidisvgi. **3** analinvtlino hia nigvwaweselvgi; getsasdawadidohi nasquo anigohvha nusdv detsalvwisdanehvi. **4** vtlayeno gilo atsigatahi iyulisdodiyi tsudulisgoi udelidv yidulvwisdanehoi. iyuno nasgi hia hnavnehesdi, elohi gvnigesv niyadvnisi. **5** analinvtliyeno vtla yigvwohiyuhvsgei. **6** hnaquono tsisa hia niduweselvgi; vtla asi yagisqualveha; nihisgini nigohilvquo itsisqualvehoi. **7** elohi vtla itsisgagi yinvgalisda; ayvsgini agisdega, nvdigalisdodiha tsitsinoheha nasgi dulvwisdanehv uyoiyu gesvi. **8** nihi dodinalisdayvhvsgv itsena; vtla asi ayv dodinalisdayvhvsgv yvdagesi; vtlayeno asi yagisqualvelv. **9** nasgi hia niduweselv, asiquo uwedolvgi gelili. **10** aseno analinvtli unenvdv nigesoi, hnaquo nasquo dodinalisdayvhvsgv uwenvsvgi, vtla gvnigesvi, udelidvquosgini iyusdi. **11** hnaquono anitsusi gwayolvgi gwayolvgi danalisdayvhvsgvi, ale hia nuniwesvgi; hatlv nasgi edoha? **12** utsadvno udelidv danalinohelidohvgi yvwi nasgi gwanohehsgvi; igadvieno hia naniwesgvgi; osiyu asgaya; igadvno, vtla degalonuhequo yvwi, anadisgvgi. **13** aseno vtla gilo gvnigesv yunohehsgvi, udagalisdodisgvgi daninayesgv anitsusi. **14** hnaquono ayeli iyv dv aliyeiliv danalisdayvsgvi tsisa udv nvdigalawiisdiyi uyvlvgi, ale dudeyonvgi. **15** anitsusino unisquanigosvgi, ale nuniwesvgi; gado ulisdotanv hia asgaya goweli disinasiyu tsigi, tsudeloquavhino nigesvna? **16** tsisa dunetselvgi, hia nuwesvgi; tsidegadeyosga, vtla aquatseliga yigi, utseligasgini nvdvginvsidv. **17** iyuno gilo udulisgesdi nasgi nusdv udulisgv tsulvwisdanediya, ase udolehohisdi nasgi hia tsidegadeyohvsga unelanvhi nvdudalenvhi gesesdi, ale tsiwonisgv aquvsvquo aquadanvtelvhi igesesdi. **18** gilo uwasv udanvtedv tsigawonisgoi, uwasvquo atsilvquodiyu iyulisdodiyi uyohoi; gilosgini nvdunvsvsidv atsilvquodiyu iyulisdodiyi tsuyohoi, nasgi duyugodv gesoi, ale vtla atlonasdi gesv yudasuyoi. **19** tlasgo yisi yitsinele dikahnawadvsvdi? aseno vtla gilo yudasuya

dikahnawadvsdi nigawesgv yinadvneha. gadono itsaduli sgiisdiyi? **20**
unitsati uninetsvgi, hia nuniwesvgi; asgina tsayaa; gago uduli tsahisdiyi? **21**
tsisa unetsvgi, hia niduweselvgi; sudalegi dagilvwisdanelv, nitsivno
itsisquanigosga. **22** mosi ahusdesdi gesv itsinelvgi; vtasgininonv mosi
unanugowisvhi yigi, anigayvligesgini uninanugowisvhi; nihino
unadodaquasgvno ietsiusdeseho asgaya. **23** iyuno asgaya unadodaquasgv
iga yatsinvsdeseha, yinvdigalisdodiha dikahnawadvsdi mosi utseli uyoisdi
nigesvna gesvi, tsigo isgigaga nvdigalisdodiha asgaya nigv ayelv
tsitsinwanv unadodaquasgv iga? **24** tlesdi detsakanisgvquo
yiditsugodisgesdi, duyugodvsgini detsugodisgesdi. **25** hnaquono igadv
tsilusilimi anehi hia nuniwesvgi, tlasgo nasgi na hia yigi tsunaduli
unihisdiyi? **26** gvniyuquono nasgaihvna gawoniha, ale vtla gohusdi
yanoseha. tsisa unigvwiyuhi udohiyuhi anigataha nasgi udohiyuhiya
galonedv gesvi? **27** aseno idigataha hia asgaya tsudalenvi, galonedvsgini
galutsvha vtla gilo yigvgatahesdi tsudalenvi. **28** hnaquono tsisa uwelunvgi
udvndigalawiisdiyi dadeyohvsgvi, hia nuwesvgi; sgigataha, ale nasquo
itsigataha diquadalenvi; ale vtla aquvsvquo aquadanvtedv yagilutsv,
nvdvginvsidvsgini duyugodvi, nasgi netsigatahvna tsigi. **29** ayvsgini
tsigataha, nahnayeno nvdvquadalenvhi, ale nasgi diginvsv. **30** hnaquono
unadanvtelvgi gwwanivydiyi: aseno vtla gilo yusitadei, nvdagalisdodisgvgi
asi nusqualvelvna gesvi. **31** ale unitsadvgi gvwohiyunvgi, ale hia
nuniwesvgi; galonedv galutsvha, tsigoutli igai usquanigodi
dodayulvwisdaneli, esgaquo hia nasgi tsidulvwisdanelv? **32** aniqualisi
unadvganvgi unitsati nasgi gvwanohesgv udelidv danalinohelidohvi. ale
aniqualisi nunigvwiyusvno atsilvanelohi duninvsvgi dinadaniyisgi nasgi
wuniniyvdidi. **33** hnaquono tsisa hia niduweselvgi; asi tlega itsvyeladidoha,
hnaquono nvdvginvsidv tsuwolv wvdvtsilosi. **34** sgiyohesdi, aseno
dasgiyatlotsi; ale wigev vtla yeli wiyvgetsilugi. **35** hnaquono anitsusi hia
nidunadaweselvgi, hatlv wvdagalosi, gayediwadvdi nigesvna igesesdi?
tsunadalenvdvsigo yvwi danewadisv unadigaleyotsvhi dodvwadvhesi, ale
widodageyoni tsunadalenvdv yvwi? **36** gado gadvga hia tsinuwesv;
sgiyohesdi aseno dasgiyatlotsi, ale wigevi vtla wiyvgetsilugi? **37**
ulisqualvdino iga, nasgi galvquodi iga gesv danalidayvhvsgvi, tsisa

dulenvgi ale uwelunvgi hia nuwesvgi; iyuno gilo utadegisgesdi, ayv
wagilutsi, ale wadita. **38** gilo aquohiyuhvsgesdi, usquoliyi
degananugogesdi equoni gvnidv ama degeyesdi; nasgiya tsinigawe goweli.
39 nasgi hia nuwesv, uwedvtsvgi adanvdo, nasgi gvwohiyuhvsgi getsinedi
gesvi; tlayeno asi galvquodiyu adanvdo yigananugogei, nvdagalisdodisgvgi
tsisa asi natsilvquodisgvna gesvi. **40** nasgi iyusdi unitsadv yvwi nasgi hia
unadvganv, hia nuniwesvgi; udohiyuhiya hia nasgi na adolehosgi. **41**
igadvno hia nuniwesvgi; hia nasgi galonedv. aseno igadv hia nuniwesvgi;
tsigo galonedv gelili nvsiyunanugoisdi? **42** tlasgo goweli hia yinigaweha?
galonedv dewi unetlvtanv dv gesv unanugoisdi, ale gaduyi gaduhvi dewi
udenvi? **43** nasgi iyusdi tali nunadadvgi yvwi, nvdagalisdodisgvgi nasgi
gvwasdvdisgvi. **44** ale igadv unadasuyvgi unadulisgvgi gvwaniyvdiyi;
aseno vta gilo yusiladei. **45** hnaquono dinadaniyisgi gvwani lutselvgi
nunigvwi yusv atsilvanelohi ale aniqua lisi. hiano niduniweselvgi; gadono tla
yvetsatinoga? **46** dinadaniyisgi uninetsv hia nuniwesvgi; vta ilvhiyu gilo
yigvwawoniso nasgiya hia nigawesgv gawonisgvi. **47** hnaquono aniqua lisi
uninetsv hia niduniweselvgi; tsigo nihi nasquo etsilonuelv? **48** tsigo gilo
nunigvwi yusv ale aniqua lisi gvwohiyunv? **49** hiasgini yvwi
dikahnawadv sdi nanigatahvna tsigi getsisginvdvhi. **50** nigadimasi, tsisa
svnoyi ulutselvh, nasgi gelvgi, nasgi hia niduweselvgi; **51** tsigo
digikahnawadv sdi duwugodaneho gilo asi nagadv ganelvna tsigesoi, ale
dulvwisdanehv adolehosvhi nigesvna tsigesoi? **52** uninetsv hia
nvgvwaweselvgi; tsigo nasquo nihi gelili hehi? tsayoga ale hagasayasda,
tlayeno gelili unanugoisdi yigi adolehosgi. **53** nigadvno dotsunen vsv
widounilosvgi.

8:1 tsisano uliwayoi odalv wolosvgi. **2** sunalequono taline
udv nvdigalawiisdiyi ulutsvgi; ale nigadv yvwi vgvwalutselvgi; uwenvno
suweyonvgi. **3** dinowelisgino ale aniqua lisi gvwatinohelvgi ageyv
adayonehv atsiniyv dv; ayelino unikanv, **4** hia nigvwaweselvgi;
tadeyohvsgi, hia ageyv adayonehv deganvgvi atsiniyv hvgi. **5** ka, mosi
oginetsv lvgi dikahnawadv sdiyi nasgi iyunasdi nvy a digegvnisdodiyi; aseno
nihi gado hadiha? **6** nasgi hia nuniwesvgi anisadvvsgvgi, unuhisdodiyiquo

uniyelvsvgi. aseno tsisa udisadadvgi, gayesadvno uwatanvgi uwowelanvgi gadohi. **7** asiquono aniyiliv gvwadvdvsgv udatsinohistanvgi hia niduweselvgi; gilo udasuyesdi usdenvtshvhi nigesvna nasgi igvyi widadalenvda nvya wigvnisda. **8** talineno udisadadv, gadohi uwowelanvgi. **9** nasgino unadvganv, ale tsunadanvdo gvwanuhistanv, uninugotsvgi saquo udvni dv udanilige dudalenvtanvgi, oniyi wigvwadvnvgi; tsisano uwasv nulistanvgi, ageyvno ayeli gadogvgi. **10** tsisano udatsinohistanv, ale ageyvquo uwasv ugohv, hia nuweselvgi; hige yv, hatlv na getsuhisdisgi? tlasgo gilo tsasdenvtshvhi yidegugoda? **11** hia nuwesvgi; vtla gilo, tsagvwi yuhi. tsisano hia nuweselvgi; vtla nasquo ayv tsasdenvtshv yiditsugodiha. tsihena, ale tlesdi ilvhiyu hnaquo yitsasganvtsesdi. **12** alewo tsi so duwonetanvgi, hia niduweselvgi; ayv elohi iga tsiyatishanehi; gilo agisdawadegesdi vtla ulisigv yigayedohesdi; advnidisdodisgini iga utseliga gesesdi. **13** hnaquono aniqua lisi hia nvgvwaweselvgi; tsvsvquo hadanohese, hinohesgv vtla yudohiyuha. **14** tsisa unetsvgi, hia niduweselvgi; aquvsvquo nasquo yigadanoheha, ase tsinohesgv udohiyuha; tsigatahayeno diquadalenvi ale witsigadv. nihisgini vtla yitsigataha diquadalenvi ale witsigadv. **15** nihi detsugodisgo uquedaliquo tsuwogododi gesvi; ayv vtla gilo yiditsiyugodanehoi. **16** aseno nasquo yiditsugodiha, daquegotanv suyugodv yigi. vtlayeno aquvsvquo yigi, agayvligeyeno nvdvginvsidv oginaligoha. **17** ale nasquo gowela ditsikahnawadvsvdiyi nasgi anitali uninohelvhvhi gesv udohiyuhiya gesvi. **18** ayv aquvsv gadanohesgi, agayvligeno nvdvginvsidv nasquo ayv aginoheha. **19** hnaquo hia nvgvwaweselvgi, hatlv tsadoda? tsisa hia niduweselvgi; vtla ayv yisgigataha, ale vtla yetsigataha edoda. iyuno ayv yisgigatahei, nasquo yetsigatahe edoda. **20** nasgi hia nuwesvgi tsisa adelv disquanigodiyi, nahiyu dadeyohvsgv udvudigalawiisdiyi; ale vtla gilo yuniyvhei, vtlayeno asi yusqualvehei. **21** hnaquono tsisa taline hia niduweselvgi; dagadanvsi, nihino sgiyohesdi, ale ase asgani gesv dodatsiyohusi, ale witsigadv vtla wiyvgetsilugi. **22** hnaquono anitsusi hia nuniwesvgi, tsigo uwasv dvdali? hia tsinigaweha; witsigadv vtla wiyvgetsilugi. **23** hiano niduweselvgi; nihi eladi itsadalenvhi; ayv galvladi nvdvquadalenvhi. nihi ani elohi itsadalenvhi; ayv vtla ani elohi

aquadalenvhi yigi. **24** nasgi iyusdi hia nitsvwesi; ase getsisganiquo gesv dodatsiyohusi; iyuyeno nitsohiyuhvsgvna igesesdi ayv nasgi gesvi, ase getsisgani gesv dodatsiyohusi. **25** hnaquono hia nvgvwaweselvgi; gagonihi? tsisano hia niduweselvgi; nasgiquo tsitsvyosehoi, udohiyuhiya nasgiquo. **26** utsati gohusdi agiha itsvyosed, ale ditsvyugodanedi; aseno nvdvginvsidv duyugodvi; ayvno elohi tsinoheheha nasgi nusdv tsiyadvganelvi. **27** vtla yunolitse agayvlige gadvgv nasgi degawonedisgvi. **28** nasgi iyusdi tsisa hia niduweselvgi; yvwi uwetsi etsisaladanvha, hnaquo datsadolehosi ayv nasgi gesvi, ale aquvsvquo aquadanvtedv gohusdi nidagilvwisdanehvna gesvi, edodaquosgini aqueyonv nasgi tsinohesgvi. **29** nvdvginvsidv oginaligoha; agayvlige vtla yaquvdetsv, nigohilvyeno dagilvwisdaneho osdv uyelvd. **30** asiquo nasgi hia nigawesgvgi, unitsadv gvwohiyunvgi. **31** hnaquo tsisa hia niduweselvgi anitsusi gvwohiyuhvsgvi; iyuno detsikahnawadisesdi aginetsvi, udohiyuhiya sgisdawadidohi gesesdi. **32** ale datsigadovsi duyugodvi, duyugodvno nidetsinatlavna nvdatsvneli. **33** gvwanetselv hia nigvwaweselvgi; ayv equahami unetlvtanv, ale vtla ilvhiyugilo yidoginatlvnoi, gadono nidetsinatlavna nvdavetsvneli, tsadiha? **34** tsisa dunetselv hia niduweselvgi; udohiyuhiya udohiyuhiya hia nitsvweseha; gilo tsasganvgoi asgani unatlai gesoi. **35** atsinatlaino vtla adanelv nigohilv ehi yigesoi; aganvgisgini nigohilv ehoi. **36** nasgi iyusdi iyuno aganvgi nidetsinatlavna yinitsvnelv udohiyusv nidetsinatlavna yigi. **37** tsigataha nihi equahami unetlvtanv gesvi; aseno itsaduli sgiisdiyi, nvdigalisdodiha tsinegv detsadanv winayvhihvna gesvi. **38** nusdv agigohv edodoyi nasgi tsinegoi; niano nusdv itsigohv itsidodoyi nasgi nitsadvnehoi. **39** uninetsv hia nvgvwaweselvgi; equahami ogidoda. tsisa hia niduweselvgi; iyuno nihi equahami tsuwetsi yigi, equahami tsulvwisdanedi gesv yiditsilvwisdaneha. **40** aseno itsaduli sgiisdiyi ayv duyugodv itsvnonelvhi, nasgi unelanvhi tsiyadvganelvhi gesvi; vtla nasgi yinadvnehe equahami. **41** itsidoda tsulvwisdanedi gesv detsilvwisdanehoi. hnaquono hia nvgvwaweselvgi; vtla udelidv dinisinvhi oginanugotsvhi yigi; saquo eha ogidodanasgi unelanvhi. **42** tsisa hia niduweselvgi; iyuno unelanvhi itsidoda yigi, sgigeyuiyu yigi; unelanvhiyiyeno diquadalenv agilutsilv; ale vtla aquvsvquo aquadanvtedvyagilutsilv, diginvsvsgini. **43**

gadono tla yitsoliga tsiwonisgvi? nvdigalisdodisgini tsinegv yeli getsadvodi nigesvna gesvi. **44** itsidoda asgina nvdatsadalenvhi nihi, ale itsidoda uyo dulvwisdanehv itsadvnediyi itsaduliha. nasgi yvwi dihihi nigeso didalenisgvi, ale udohiyuhi gesv vtla yidulenisgvi, ale udohiyuhi gesv vtla yidukahnavadvsei, vtlayeno udohiyuhi gesv yuweha. gayegogi kanegi utseligaquo kanegoi; gayegogiyeno nasgi, ale ugayvlige gayegogi gesvi. **45** aseno duyugodv tsinegv nvdigalisdodiha vtla yisgiyoiyuhvsga. **46** gago udasuya hia tsinitsadvnvgvnigesv igvwanedi agisganvtsvhi gesvi? iyuno duyugodv yitsinega, gadono tla yisgiyoiyuhvsga? **47** nasgi unelanvhi nvdalayudalenvhi gesv nasgi advgisgo unelanvhi kanegvi; nihi nitsadvgisgvna tsigi nedigalisdodi unelanvhi nvdatsadalenvhi nigesvna gesvi. **48** hnaquono anitsusi uninetsvgi, hia nuniweselvgi; tlasgo duyugodv yotsinega, sameliyi hehi ale asgina tsayai, tsitsvyoseha? **49** tsisa hia niduweselvgi; vtla asgina yagiyaa, tsilvquodiquosgini edoda; nihino ayv gesgisotlvvisdiha. **50** aseno vtla yagiyoha aquvsv vgilvquodiyi; eha uyohi ale digugodisgi. **51** udohiyuhiya udohiyuhiya hia nitsvweseha, iyuno gilo asquanigodisgesdi tsinegv, nasgi vtla ilvhiyu ayohuhisdi gesv ugowadvdi yigesesdi. **52** hnaquono anitsusi hia nvgvwaweselvgi; hnaquo otsadolehohi asgina tsayavi. equahami uyohusv, ale anadolehosgi, nihino hia nihiweha; iyuno gilo asquanigodisgesdi tsinegv, nasgi vtla ilvhiyu ayohuhisdi gesv udolehosdi yigesesdi. **53** tsigo nihi utli etsalvquodiyu esgaquo equahami ogidoda, tsuyohusv? ale nasquo anadolehosgi duniyohusv. gago nihi hatselvsga? **54** tsisahia niduweselvgi; iyuno aquvsv yigadalvquodiha, vgilvquodiyu asequoquo yigi; edodasgini agilvquodisgi, nasgi ayv oganelanvhi tsitsadiha. **55** aseno vtla yetsigataha, ayvsgini tsigataha; iyuno vtla yitsigataha yidudiha tsiyegogiquo yigi, nihi tsinitsasdi nasgiyai; aseno tsigataha, ale unetsv agisquanigodi. **56** itsidoda equahami alihelisdi udugi ewasv ugowadvsvdiyi gohi gesv ayv gevi, ale ugohvgi ale osiyu udanvdadvgi. **57** hnaquono anitsusi hia nvgvwaweselvgi; vtla asi hisgisgohi itsadetiyvdi yigi; tsisano higovhi igi equahami? **58** tsisa hia niduweselvgi; udohiyuhiya udohiyuhiya hia nitsvweseha; asiquo equahami nehvna tsigesvgi, ayv nigeoi. **59** hnaquono nvyu dunigisvgi, digvwanisdodi, aseno tsisa udisgalanvgi, ale udvnvdigalawiisdiyi unugotsvgi, ayeli anidonav

ugadvlesvstanvgi, ale ulosonvgi.

9:1 [tsisano] ulosv ugohvgi asgaya, nasgi digewi nigese udenv. **2** gvwadawadidohino gvwadvdvnvgi, hia nuniwesvgi; tadeyohvsgi, gago usganvtsei, hiasgo, tsugayvligeige, digewi tsudenei? **3** tsisa hia niduweselvgi; vtla hia yusganvtsv, vtla ale tsugayvligei; unelanvhiquosgini tsulvwisnadedi gesv gvnigesv iyulisdodiyi nasgi agvdisgvi. **4** ase digilvwisnadedi nvdvgnvsidv tsulvwisnadedi gesv asiquo iga tsigi; enoyi dayai, nahiyu yeli gilo digvwalvwisnadedi nigesvna. **5** nigohilv elohi gedohvi, ayv elohi iga gatsiyatidanehi. **6** nasgi nuwesv gadohi ulitsisquvgi, ale nasgi tlawota uwotlvtanvgi ulitsisquvhi, ale nasgi tlewota dunvliyedanelvgi digewi digadoli, **7** ale hia nuweselvgi; hena wadosuli salomi tsvdalvi, nasgi anetlvtanvhi atsinvsidv gadvga. uwenvsvgino ale wudosulevgi, ulutsvno agowatisgvgi. **8** hnaquono na nav dininela, ale unigohidolvhi digewi gesvi, hia nuniwesvgi; tlasgo hia nasgi yigi na tsuwolv ale tsaduladisgvgi? **9** igadv, nasgi, unadvnvgi; igadvno, danatselv unadvnvgi. uwasvsgini, ayv nasgi, udvnvgi. **10** hnaquono hia nvgvwaweselvgi, gado ulisdotane tigadoli dulisduisei? **11** unetsvhia nuwesvgi; asgaya tsisa tsidudov tlawota uwotlvnvgi, ale dunvliyev ditsigadoli; hiano nagiweselvgi; salomi tsvdalvi hena ale wadosuli; aquenvno ale waquadosulei yeli gvgigowadvdi nulistanvgi. **12** hnaquono hia nvgvwaweselvgi; hatlv edoha? vtla yitsigataha, edvnvgi. **13** aniqualisi dunatino helv nasgi digewi iyulistanvhi. **14** unadodaquasgvno iga gesvgi tsisa tlawota uwotlvnv ale digadoli dusduisv. **15** ale hnaquo aniqualisi nasquo vgvwadvdvnvgi nulisdotanv gvwagowadvdi nulistanvi. hiano niduweselvgi; ditsigadoli tlawota dunvliyevgi, aquadosulevgino ale itsigowatiha. **16** hnaquono igadv aniqualisi hia nuniwesvgi; nasgi hia asgaya vtla unelanvhi nvdudalenvhi yigi, tlayeno yasquanigodiha unadodaquasgvi. igadvno hia nuniwesvgi; gado yigalisdoda yvwi asganai nasgi iyusdi usquanigodi yidulvwisdasi? talino nunadadvgi. **17** talineno hia nuniweselvgi digewi; gado nihi sediha nasgi hinohesgvi tsidetsasduielv tigadoli? adolehosgi, unvdvnvgi. **18** aseno anitsusi vtla yanohiyuhvsge digewi iyulistanvhi gesv ale gvwagowadvdi nulistanvi, gvni widuniyanvhv

tsugayvlige nasgi na gvwagowadvdi iyulisdanelvhi. **19** dunadvdvnvino, nasgi hia nuniwesvgi; hiasgo nihi isdetsi, nasgi digewi udenvgi tsisdadiha? gadono ulisdotanv gohi tsagowatiha? **20** tsugayvlige duninetselv hia niduniweselvgi; osdigataha hia oginetsi gesvi, ale digewi udenvi; **21** aseno nvtsulisdotanvi gohi tsagowatiha vtla yosdigataha; ale ayv vtla yosdigataha nasgi na tsusduielvhi gesv digadoli. hnaquo adinona udvna, etsadvdvhvga, uwasv dakanoheli. **22** nasgi nuniwesvgi tsugayvligei, nvdagalisdodisgvgi danisgaihv anitsusi; gayulayeno anitsusi tsunugotanvhi gesvgi, nasgi iyu gilo yunetsv nasgi galonedv gesv atsinugowisdiyi digalawiisdiyi. **23** nasgi nvdayulisdotanvgi tsugayvlige hia nuniwesv; hnaquo udvna, uwasv etsadvdvhvga. **24** hnaquono taline wuniyanvhvgi asgaya digewi iyulistanvhi; hiano nuniweselvgi; hilvquoda unelanvhi, ayv otsigataha nasgi hia asgaya asgana gesvi. **25** hnaquono unetsvgi hia nuwesvgi; iyuno asgana yigi vtla yitsigataha; sudalegi tsigataha; ditsigewi tsigesvgi hnaquo itsigowatiha. **26** hnaquono taline hia nuniweselvgi; godo tsvnele detsasduiele tigadoli? **27** unetsv hia niduweselvgi; gayula itsvnonelv, aseno vtla yitsadvdastanei; gadono itsaduli taline itsadvgodiyi? nasquosgo nihi itsaduliha etsisdawadidohi itsalisdodiyi. **28** hnaquono gagvwanisotlvtanvgi, ale hia nuniwesvgi; nihi nasgi hisdawadidohi, ayvsgini mosi otsisdawadidohi. **29** otsigataha unelanvhi mosi uwonetanvi; nasgini hia vtla yotsigatahatsudalenvi. **30** nasgi asgaya unetsv hia niduweselvgi; ho usquanigodiyu nasgi, nitsigatahvna tsigi tsudalenvi, ano tsidagisduielv ditsigadoli. **31** idigatahayeno unelanvhi nidadvganehvna gesv anisganai, iyusgini gilo unelanvhi adadolisdanehi yigi, ale nasgi adanvtesgv iyadvnehi yigi, nasgi advganehoi. **32** elohi tsudotlvnv nvdagvwadalenvdv vtla yigegadvvano gilo dusduielv digadoli digewi udenvhi. **33** iyuno hia nasgi asgaya unelanvhi nvdayudalenvhi nigesvna yigi, vtla yeli gohusdi yidogvwalvwisdasi. **34** uninetsv hia nvgvwaweselvgi; nvhi asgani gesv tsadenvgi, tsigano ayv isgiyeyohvsga? vgvwanugowisvino. **35** tsisa udvganvgi gvwanugowisvi; uwadvhvo hia nuweselvgi; hiyoiyuhvsgasgo unelanvhi uwetsi? **36** nasgi unetsv hia nuwesvgi; gago nasgi, tsagvwiyuhi, nasgi tsiyoiyudiyi? **37** tsisa hia nuweselvgi; higovhi, ale nasgi na tsitsalinohedihia. **38** hiano nuwesvgi;

goiyuhvsga, tsagvwiyuhi; udadolisdanelvgino. **39** tsisano hia nuwesvgi; diwogododiyi agiyelvha elohi agilutsilv, nasgi na nanigowatisgvna unigowadvdiyi, ale nasgi na anigowatisgi dinigewi iyunalisdodiyi. **40** anigualisino edohv anedohi nasgi unadvganvgi, ale hia nvgvwaweselvgi; tsigo nasquo ayv tsotsigewi? **41** tsisa hia niduweselvgi; iyuno ditsigewi yigesei vtla yigetsisganvgei, aseno otsigowatiha itsadiha; nasgi nvdigalisdodiha itsisganahiyu gesv alinohiyasga.

10:1 udohiyuhiya, udohiyuhiya hia nitsvweseha; nasgi na galohisdiyi ayvsdisgi nigesvna awi uninodena uniyvsdiyi, utsatiniquosgini galvsdisgi, nasgi ganosgisgi ale adanasahvsgi. **2** nasgisgini na galohisdiyi ayvsdisgi nasgi awi uninodena digatiya. **3** nasgi galohisdiyi agatiya usduisvhoi, ale awi anadvgisgo kanegvi, ale dunadov dayanisgo awi tsutseliga, ale datinisvsgini deganugowisgoi. **4** deganugowano tsutseliga awi, igvyi dalenehoi, ale awi gvwadawadegoi; anoligoyeno kanegvi; **5** nwwadalesgini vtla yvgvnisdawaduga, analiehoquo, vtlayeno yanoligo nwanadale aninegvi. **6** nasgi hia datlilosdv tsisa duwonetanvgi; aseno vtla yunolitse nasgi nusdv duwonetanvi. **7** hnaquono taline tsisa hia niduweselvgi; udohiyuhiya udohiyuhiya hia nitsvweseha, ayv galohisdiyi awi unatseliga. **8** nigadv igvyi unilutsvhi ayv oni, nasgi aninosgisgi ale anadasahvsgi. aseno awi vtla yigvwanadvganeelei. **9** galohisdiyi ayv; iyuno yilo ayv agiyvsdisgesdi, ase atsisdelvdi gesedi, ale uyvsdi ale unugoisdi gesedi, ale uwadvdi gesedi ganulsvi. **10** ganosgisgi galugoi, unogisdiyiquo ale udahisdiyiquo uyelvsoi: ayv agilutsilv, gvnidv unatseliga iyulisdodiyi, ale utsatanvhi unatseliga itsvlisdodiyi. **11** ayv aquadanvti awiditsigatiya. udanvti awidigatiya gvnvi eladi daneho awi. **12** atsinvsidvsgini, awidigatiya nigesvna, ale awi tsutseliga nigesvna, waya tsaisvi wagowadv, degvdego awi ale alitisgoi; wayano deganiyisgo ale dadigaleyasgo awi. **13** atsinvsidv alitisgoi nvdigalisdodisgo atsinvsidvquo gesvi. **14** ayv aquadanvti awiditsigatiya; ale detsigataha diquatseliga, ale diquatseliga gvgigataha, **15** nasgiya agayvlige tsagigataha, ale ayv agayvlige tsitsigataha. ale gvnv eladi detsineha awi. **16** ale nunadale awi dagikaha, nasgi vtla hia uniyvsdiyi yaniyaa; nasgi nasquo ase dodagatinoli,

ale dvnadvvani tsinegvi; ale sunadatlugi nvdvnalistani; ale saquo gesesdi awidigatiya. **17** eladi tsitsivsga gvnvi nasgi taline agigisisodi tsigi nasgi nvdigalisdodiha agayvlige agigeyuha. **18** vtla gilo advgigieli, aquvsvquosgini aquadanvtedv eladi datsini. agiha yeliquo eladi gvgidi gesvi, ale agiha yeliquo gvgigisisodi gesvi. nasgi hia nusdi edoda aginetselv. **19** hnaquono taline tali nunadadvgi anitsusi nvdagalisdodisgvgi nasgi nuwesvi. **20** unitsadvginu unadasuyvgi hia nuniwesvigi; asgina uyaa, ale ulvnotiha; gadono ietsadvdasdaneha? **21** igadvno hia nuniwesvigi; nasgi hia tsinigawe tsikanega vtla asgina uyai uneisdi yigi; tsigo asgina yeli yidasduisi digewi digadoli. **22** digalawiisdiyino uninagalvhv danalidayvhvsgvgi tsilusilimi, ale gola gesvigi. **23** tsisano edohvigi udvndigalawiisdiyini, solimanv utseliga ayodatlahvi. **24** hnaquono anitsusi gvwadatluwistanvigi, hia nigvwaweselvigi; hilago nvdagohitsi sgiyeliisdisgesdi? iyuno nihi galonedv gesesdi, sginohvsi duyugodvi. **25** tsisa unetsvigi hia duniweselvigi; itsvnonelvigi, aseno vtla yisgiyoiyunei. digalvwisdanedi tsidagilvwisdaneha edoda dudosdvi, nasgi gvnigesv naquvneha. **26** nihisgini vtla yitsohiyuhvsga, nvdigalisdodiha nihi awi diquatseliga nigesvna gesvi, nasgiya tsinitvveselvigi. **27** awi diquatseliga anadvgisgo tsinegvi, ale ayv gatsigataha, ale gvnisdawadego, **28** ale alisquadisgi nigesvna gvnidv gatsinehoi, vtlano ilvhiyu tsuniyohuhisdi yigi, ale vtla gilo diquasugalvdodi yigi. **29** nasgi na edoda digikanelvhi utli ulinigidiyu esgaquo nanivi, vtlano yeli gilo edoda digvwadvgalvdodi yigi. **30** ayv edodano saquoquo. **31** hnaquono anitsusi taline nvya dunigisvigi digvwanisdodi. **32** tsisa unetsvigi hia duniweselvigi, utsata yisdv digalvwisdanedi gesv edodoyi nvdavudalenvhi gvnigesv nitsvyvnelv; gado usdi nasgi digalvwisdanedi agisdvdia nvya tsidesgiyvnisdiha? **33** anitsusi uninetsv hia nvgvwaweselvigi; osdv digalvwisdanedi gesv vtla yvgetsasdvda nvya yidogetsvyvnisda, hisotlvdisdisgvgini, nihi yvwiquo tsigi unelanhvi tsatselvsga. **34** tsisa dunetselvigi; tlasgo hia tini gvnv yigowela ditsikahnawadvsvdiyini; nihi itsvnelanhvi, aquadvnvgi? **35** iyuno itsanelanhvi tsuwoselvhi yigi, kanohedv unelanhvi utseliga getsinetselvhi, ale goweli uyoisdi nigesvna yigi, **36** tsigo hisotlvvisdiha ietsoseha agayvligei ulvquotanhvi ale elohi uluhisdiyini unvsidv, nvdigalisdodiha "ayv

unelanvhi uwetsi" tsigadv? **37** iyuno edoda utseli digalvwisnani gesv nidagilvwisnanehva igesedi, tlesdi sgiyoiyunvgi **38** iyusginoni nasgi utseli yidagilvwisnaneha, nasquo ayv nisgiyoiyuhvsgvna yigi, ase itsohiyuhvsgedi nasgi na digalvwisnani gesvi; nasgino yeli getsadolehohisdi ale getsohiyudi yigi agayvligei, agiyavi ale nasgi ayvtsiyavi **39** nasgi iyusdi taline unanelotanvgi gvwaniyvdiyi; aseno dudiwielvgi, **40** ale tsodani sgoni wulosvgi, nahna tsani igvyiyi dudawovi. nahnano uwedolvgi. **41** unitsadvno gvwalutselvgi, ale hia nuniwesvgi; tsani vti usquanigodi yidulvwisnanehei, aseno nigav tsani nuwesv unohelv hia nasgi asgaya, udohiyuhiya gesei. **42** nahnano unitadv gvwohiyunvgi.

11:1 gilono iyusdi asgaya utlvvgi, lasila tsudoidv, quediniyi ehi, meli ale ulvi madi uniduhvi. **2** nasgi meli atlonedi tsulonetane ugvwiyuhi, ale ustiyegv tsuwatane tsidunvgalvele tsulasideni, nasgi nvdo lasila utlvvgi. **3** hnaquono tsudo dayunadanvsvgi udvgodi, hia nvdayuniwesvgi, tsagvwiyuhi, gvniyuquo higeyui tsigi utlvga. **4** tsisano udvganv hia nuwesvgi; hia nasgi tsutlvgantla uyohuhisdi yigi, atsilvquododiyiquosgini unelanvhi, nasgino unelanvhi uwetsi atsilvquodiyu iyulisdodiyi. **5** tsisano tsugeyuhiyugesvgi madi ale ulvi ale lasila. **6** udvganvno utlvvgi, nahna edohvi asitali nvudodaquvgi. **7** onino hia niduweselvgi gvwasdawadidohi; taline tsudiyi widilohi. **8** gvwasdawadidohi hia nvgvwaweselvgi; tadeyohvsgi, vti yigohigi anitsusi unanelotanvgi nvya digetsvnisdodiyi, talinesgono nahna yvdvhilosi? **9** tsisa unetsvgi; tlasgo taladu iyutlilodv yigi? iyuno gilo iga tsedohi, vti yiduwodehihoi, nvdigalisdodisgo agowatisgv iga ani elohi dulvsadv. **10** gilosgini enoyi tsidohi, duwodehihoi, udigalisdodisgo iga nidulvsadadehva gesvi. **11** nasgi hia nuwesvgi; hnaquono hia niduweselvgi; lasila igalii galiha; aseno dagesi, yvdatsiyestani. **12** gvwasdawadidohino hia nuniwesvgi; tsagvwiyuhi, iyuno yigaliha dayudiwasiquo. **13** aseno uyohusv gadvgvgi nasgi nuwesv tsisa: nasgisgini na agalihvquo tsoyawesoliho gadvda unelivgi. **14** hnaquono gvnigesv tsisa hia niduweselvgi; lasila uyohusv; **15** ale osiyu agiyelvha nahna winigedohvna tsigesvgi, nihi nvdigalisdodiha, itsohiyudiyi. aseno

ediwadvhuga. **16** hnaquono dami, didima tsudoidv, hia niduweselvgi unaligohi anadasdawadidohi, nasquo ayv idena, ayohusvha igatloyastanvha. **17** hnaquono tsisa ulutsv udolehusvgi gayula nvgi tsudodaquodv gvwaninvvhi gesv atselisdvi. **18** nasgi quedinino gaduhv tsilusilimi nav gesvgi, talihaquo iyutlilodv. **19** ale unitsadv anitsusi gvwanilutselvgi madi ale meli gvwaninuwohistanilvgi unido uyohusv iyusdi. **20** hnaquono madi udvganvquo tsisa tsaisvi widutlosvgi. melisgini galitsodequogvwolvgi. **21** hnaquono madi ale nuweselvgi tsisa; tsagvwiyuhi, iyuno ani yihedohei, vtla yigvwayohuse vgido. **22** aseno tsigataha nasquo gohi gesv nigav gohusdi yitayoselv unelanvhi, tsanediquo gesv unelanvhi. **23** tsisa hia nuweselvgi; etsado dodvalehisani. **24** madi hia nuweselvgi; tsigataha dodilehisanisv dilehisodi gesv ulisqualvdi iga gesedi. **25** tsisa hia nuweselvgi; ayv dilehisodi gesv ale gvnidv. gilo aquohiyuhvsgesdi, iyu nasquo uyohusvhi yigi, gvnesdi. **26** gilono gvnesdi ale aquohiyuhvsgesdi, vtla ilvhiyu uyohuhisdi yigesedi. hohiyuhvsgasgo nasgi hia? **27** hia nuweselvgi; vv, tsagvwiyuhi; goiyuhvsga nihi galonedv gesvhi uluhisdi tsigesvgi. **28** nasgino nuwesv udanvsvgi, ale udelidv wuyanvhvgi ulvi meli, hia nuwesvgi; dideyohvsggi galugi ale ditsayaniha. **29** nasgi udvganv yilaquo iyvdv dulenvgi, ale wulutselvgi. **30** tsisano vtla asi yigaluge gaduhvi, nahnaquosgini madi widutlosv edohvgi. **31** hnaquono anitsusi galitsode uwelv anini, ale gvwanuwohisdisgi, unigohv meli ulisdiyu dulenv ale unugotsv gvwasdawadvsvgi, hia nuniwesvgi; diganisahv wagati nahna wvdvsgonili. **32** melino ulutsv tsisa edohvi, ale ugohv, dulasgv eladi udanvsvgi, hia nuweselvgi; tsagvwiyuhi, iyuno ani yihedohei, vtla vgido yigvwayohusei. **33** tsisano ugohv datloyihvi, ale dugohv anitsusi nasgi unisdawadolvhi danatloyihvi, ehisdi udanvdadvgi, ale udeyadodi nu lisdanelvgi. **34** ale hia nuwesvgi; hatlv etsinvnei? tsagvwiyuhi, ehagata, gvwosevlggi. **35** tsisa dutloyilvgi. **36** hnaquono anitsusi hia nuniwesvgi; gvniyuquo nigae ugeyuhiyu gesei. **37** igadvno unadasuyvgi hia nuniwesvgi; tlasgo hia digewi digadoli tsusduielvhi, nasquo nasgi yinigvwanisane nuyohusvna yigagese hia asgaya? **38** tsisano taline ehisdi udanvtedv atselisdv ulutsvgi. usdagalv gesvgi, ale nvya asdudvgi. **39** tsisa hia nuwesvgi, nvya itsihvna. madi uyohesvhi udo, hia

nuweselvgi; tsagvwiyuhi, gohi ase asvga, nvgiyeno nesvha
gayetsinisanvhi. **40** tsisa hia nuweselvgi; tlasgo hia yinigvweselei; iyuno
hohiyuhvsgesdi, tsagowadvdi gesesdi galvquodiyu gesv unelanvhi
utseliga. **41** hnaquono nvya unihvsgi uyohusvhi ganvi. tsisano
dusaladvngi digadoli, hia nuwesvngi; edoda, gvyalietitseha
tsisquadvnganelv. **42** ale tsigataha nigohilvi squadvganehvi; aseno yvwi ani
tsanidonaa nvdagalisdoda nasgi tsinitsiwi, unohiyudiyi nihi nvdasginvsidv
gesvi. **43** nasgino nuwesv, asdaya uwelunvngi, hia nuwesvngi; lasila,
ehinugoi. **44** uyohusvhino dayunugotsvngi, tsuwoyeni ale tsulasedeni
dudalvsdvngi digalvdalvdv dinuwo, ukadvno ayatlo udalvsdvngi. tsisa hia
niduweselvgi; etsalvsv ale tsetsiyohi. **45** ale unitsadvngi unadasuyvngi
anitsusi meli gvwalutselvhi, ale unigohvhi nasgi tsisa nudvnelvi,
gvwohiyunvngi. **46** igadvsgini aniqualisi dininv wunilosvngi, ale
widuninonelvngi tsisa nudvnelvngi. **47** hnaquono nunigvwiyusv atsilvanelohi
ale aniquolisi dunilawidvngi, ale hia nuniwesvngi; godo idadvneha? hiayeno
asgaya utsata usquanigodi dulvwisdaneha. **48** iyuno nasgi unelagi
yedeliseha, nigadiyu dagvwohiyuni, anilomino dvniltutsi ale dagegigieli
igatseligohi ale digatseli yvwi dodagegiyanveli. **49** asiyvwino udasuyvngi,
kayiqua tsudoidv, nahiyu udetiyvsadiv nugvwiyusv atsilvgelohi gesvngi,
hia niduweselvgi; vtla gohusdi yitsigataha, **50** ale vtla yitsadvanteha utli
osiyu igegalisdanedi gesvi, asiyvwi gilo yidayohuhiseha yvwi, ano unitsati
unvsv yanadvshvsga. **51** nasgi nuwesvngi, vtla uwasv udanvtedv yigesei;
nahiyu atsilvgelohisgini gesv iyusdi udetiyvsadiv udolehosvngi tsisa
tsuyohuhisediyi nasgi sunadalegi gesv yvwi, **52** ale vtla nasgi na
sunadalegi gesv unvsv, nasquosgini saquo itsuwanediyi tsuwetlisodiyi
unadigaleyotsvhi unelanvhi tsuwetsi. **53** hnaquono nahiyu unalenvhvngi
uninohelvngi unihisdiy. **54** nasgi iyusdi tsisa hnaquo vtla ilvhiyu gvnigesv
yiduweladidole anitsusi; nahnasgini unigisvngi, inage nav wulonvngi ale
gvwasdawadidohi. **55** anitsusino unatseliga kanohiyegi dili sdayvdiy
usqualvhidivngi; unitsadvngino nahna unanigisvngi tsilusilimi wunilosvngi
asiquo nasqualisgvna winohiyegi dilisdayvdiy, unadvngalvdiy
uniyelvsvngi. **56** tsisano uniyolvngi, ale udvnvdigalawisdiy anidonav hia
nidunadaweselvgi; gado itseliha? tlasgo danalisdavhvsgv yvdagalutsi? **57**

nunigvwiysvno atsilvanelohi ale nasquo aniqualisi uninetsvhi gesvgi, iyuno gilo yagataha edohvi, gvnigesv iyuwanediyi, uniniyvdiyi uniyelvsvgi.

12:1 hnaquono sudali iga dunosvgi kanohiyegi dilisdayvdiyi usqualvdiyi tsisa quedini wulutsvgi, nahna ehv lasila, uyohusvhi tsigesvgi, nasgi uyohusv tsiduletanvgi. **2** nahna gwwasdayvngvi; ale madi dudelastanvgi; lasilasgini gelvgi analisdayvhvsgvi. **3** hnaquono meli ugisvgi sudagedv atlonedi nada tsudoidv gohusdi nasuyvna, utsati tsugvwalodi, ale dunvliyevgi tsisa tsulasideni, ale ustiyegv uwatanvgi dunvgalvhvgi tsulasideni. ale galitsode ukalitsvgi gawasvkv atlonedi. **4** hnaquono asiyywi tsisa gwwasdawadidohi gesv tsudasi isgaladi tsudoidv, sawani uwetsi, nasgi utludissgi iyulisdodi, hia nuwesvgi; **5** gadono hia atlonedi vtla yuninadinvse ale tsoitsuqui agisi tsunawalodi yiduniwadvhei, ale vtla uyo iyunadvhnadegi nasgi yiduninelei? **6** nasgi hia nuwesvgi, vtla uyo iyunadvhnadegi osdv iyunalisdanediya udulisgv yinvtsulisdotanei, ganosgisgigini gesv nvdavylisdotanvgi, ale degalodi ganehvi ale nahna galanvhi ganosgisgvi. **7** hnaquono tsisa hia nuwesvgi; unelagi; vginisodiyi gesv iga gvdisgi usquanigotanv nasgi hia. **8** uyoyeno iyunadvhnadegi nigohilv getseladidoha; ayvsgini vtla nigohilv yitsvyeladidoha. **9** unitsadvgino anitsusi unadvganvhi gesvgi nahna edohvi, ale unilutsvgi vtla tsisa uwasv gesv yinvtsulisdotanei, nasquosgini lasila unigowadvdiyi uniyelvsvgi, nasgi uyohusv tsuletanvhi. **10** aseno nunigvwiysv atsilvanelohi uninohelvgi lasila nasquo unihisdiyi, **11** nasgiyeno nuwanisanvgi unitsadvgi anitsusi unadvanvsvgi, ale tsisa wigvwohiyunvgi. **12** ugitsvkv unitsadvgi yvwi dilisdayvdiyi unilutsvhi, unadvganv tsilutsilimi digalutsisvi, **13** duniyvhvgi tsuweyota tsuganudanhidv ale uninugotsvgi dunatlosvsvgi, ale hia nuniwesv unelunvgi, hosana! atsilvquodiyu winigalisda yihowa dudosdv tsvdayai, ugvwiyuhi isili unatseliga. **14** tsisano uwadvga agina soquilidigalianvhidv, ugilvngvi, nasgiya hia tsinigvnvtsigowela; **15** "tlesdi yisgaihesdi nihi sayani uwetsi, gvniyuquo ugvwiyuhi tsatseliga dayai, agina soquilidigalianvhidv uwetsi ugilvdi." **16** ale gwwasdawadidohi vtla nasgi tsanolitse igvyiyi, tsisasgini atsilvquotanv hnaquo unanvdadvgi nasgi hia nigvkv gowelv atsinohesgvi, ale nasgi

nigvwanelvi. **17** itsulahano unedolvhi yvwi nahiyu atselisdv wuyanvhv lasila, ale uyohusv deuletanv, uninohelvgi. **18** nasgi nvdayulisdotanvgi nasquo yvwi degvwatlosvgi, unadvganvgiyeno nasgi usquanigodi dulvwisdanelvi. **19** nasgi iyusdi aniqualisi hia nidunadaweselvgi; itsadolehosgasgo nitsaliyeilegvna tsigi? gvnuyuquo elohi usdawadenv. **20** gilono iyunasdi anigo ianelvgi unalidolistanilvhi dilisdayvdiyi. **21** ale nasgi gvwalutselvgi quiligi, quetsayidi gaduhv gelili ehi, ale gvwatayoselvgi hia nuniwesvgi, ogaduliha otsigowadvdiyi tsisa. **22** quiligi ulutsvgi ale enidi wunonelvgi; hnaquono enidi ale quiligi tsisa wuninonelvgi. **23** tsisano dunetselvgi hia nuwesvgi; hnaquo usqualvhv yvwi uwetsi atsilvquododiyi. **24** udohiyuhiya, udohiyuhiya hia nitsvweseha; iyuno saquo utsalesdi ugata eladi nuwotsvna ale nugosvna yigi, uwasvquo geso nigohilvi; iyusgini ugohi utsado kanequogoi. **25** gilo ugeyusesdi gvnvi uyohusedi gesesdi; gilono asgagesdi gvnvi ani elohi gesvi, nasgi usquanigododi gesesdi gvnidv winasdvna digesv gvdisgi. **26** iyuno gilo tsinvsidasdi nigalisdisgesdi, nasgi agisdawadegesdi; gevno nahna nasquo tsinvsidasdi ehedi. iyuno gilo tsinvsidasdi nigalisdisgesdi, nasgi edoda ulvquododi gesesdi. **27** hnaquo aquadanvdo edeyataneha; gadono dagadvni? [hiasgo nvdatsiwesi,] edoda, squudalagi gohi gesvi? aseno nasgi iyusdi tsagisqualve gohi agisqualvediyi agilutsilv. **28** edoda, hilvquoda detsadovi. hnaquono galvladi dayunetsvgi, hia nvdayuwesvgi; gayula agilvquotanv, ale taline dvtsilvquotani. **29** yvwino nav anidonai unadvganv, ayvdaqualotsa, unadvnvgi. igadvno hia nuniwesvgi; dikahnawadidohi dayuwoneda. **30** tsisa unetsv, hia nuwesvgi; vtla ayv gesv yinvdagalisdoda, nihsigini gesv nvdagalisdoda, hia kanegv tsisananugotsiga. **31** hnaquo hia elohi dodayegugodaneli, hnaquo ugvwiyuhi hia elohi utseliga dayetsinugowisi. **32** aseno iyuno elohi vgisaladanvha, naniv yvwi dodagasesvhi. **33** nasgi hia nuwesvgi, nasgi iyulisdanediya uyohuhisdiyi gadvgvgi. **34** yvwi uninetsv hia nigvwaweselvgi, ayv ogadvganv dikahnawadvsvdiyi nasgi galonedv ulisquadisdi nigesvna ehvi; gadono yvwi uwetsi ase dayetsisaladani ihadiha? gago nasgi na yvwi uwetsi? **35** hnaquono tsisa hia niduweselvgi; asitlega iga dulvsadv itsedohvi; itsedohesdi nigohilv iga detsilvsadadehvi; ulisiginasi yitsutlvda; giloyeno

ulisigv tsedohoi, vta yagataho wagadvi. **36** asi iga tsidutsilvsadadeha, itsohiyuhvga iga dulvsadv, nasgino nihi iga dulvsadv tsuwetsi gesesdi. nasgi hia nuwesvgi tsisa, ale udanvsvgi dudisgalanelvgi. **37** utsadisgininonv usquanigodi tsulvwisdanelvhi gesvgi anigatahvi, aseno vta yigvwohiyunei. **38** nasgino udohiyunvgi unetsv isaya adolehosgi, hia tsinuwesei; "tsagvwiyuho, gago uwohiyunv oginohelvi? ale gago atsinanugowiselv ugvwiyuhi kanogeni?" **39** nasgi iyusidi vta yeli gvwanohiyudi yigesei; talineyeno isaya hia nuwesei. **40** "dusdunelv dinigadoli, ale dusdayidelv tsuninawi; digvwanigowadvdodi nigesvna dinigadoli, ale gvwanolisdodi nigesvna uninawi, ale nasgi digvwanadanetliyvedi nigesvna, ale digagatsinvvodi nigesvna." **41** nasgi nuwese isaya, nahiyu tsugohe galvquodiyu gesv utseliga, ale nasgi tsunohelei. **42** unitsadvgisgininonv nasquo unigvwiyuhi gvwohiyunvgi; aseno aniqualisi nvdagalisdodisvgi vta gvnigesv yinunvnelei, digalawiisdiyi yidoginugowa anelisvgi. **43** utliyeno uniyelvsvgi yvwi unadalvquododi gesv esgaquo unelanvhi udalvquododi gesvi. **44** tsisano uwelunvgi hia nuwesvgi, gilo aquohiyuhvsgv vta ayv yaquohiyuhvsga, nvdvginvsidvsgini gohiyuhvsgoi. **45** ale gilo ayv agigowatisgi nvdvginvsidv agowatisgoi. **46** ayv igagati elohi agilutsilv, nasgi gilo aquohiyuhvsgesdi vta hnaquo ulisigv udedi yigesesdi. **47** iyuno gilo advgisgesdi tsinegvi, nigohiyuhvsgvnano igesesdi, vta ayv yiditsiyugodaneha; vtlayeno elohi yiditsiyugodanelilv, tsisdelvhillvsgini elohi. **48** agisonvisdisgi ale didanilvgi nigesvna tsinegvi tsuwogodanehi uweha. kanohedv aginetsvhi nasgi tsuwogodanedi gesesdi ulisqualvdi iga gesesdi. **49** vtlayeno aquvsvquo aquadanvtedv aginetsvhi yigi, agayvligeisgini nvdvginvsidv, nasgi aginetsvlv iyagiwesdiyi agiwonihisdiyi. **50** ale tsigataha nasgi unetsvhi winasdvna gvnidv gesvi. nasgi iyusdi nigav tsinegvi, nasgiya agayvligei nagiweselvi, nasgi nitsiwea.

13:1 asino unosvgi kanohiyegi dilisdayvdiyi, tsisa agatahiyu gesvgi usqualveyi ani elohi udanvsdiyi, agayvligesdvvi wulohisdiyi, tsugeyuhiyu iyulistanvhi gesvgi tsutseliga elohi anehi, gvlsquadisgi tsugeyuhiyu gesvgi. **2** asginano hnaquo ulanelvhi gesvgi unawiyi tsudasi isgaladi

sawani uwetsi nasgi ulonuhediyi, unalidayvnonvno, **3** tsisa agatahiyu gesvgi agayvligei nigav gohusdi deuyohiselvi; ale unelanvhiyi nvdalayudalenvhi gesvi, ale unelanvhiyi wulohisdi gesvi, **4** ulidayvnvi denvlenvgi ale unuwesvgi, ale unesvgi anuwodisuledi, udatlostanvgi; **5** hnaquono atelido ama utlistanvgi, ale ulenvhvgi duwosulelv gvwasadawadidohi tsunalasideni, ale dunvgalvelvgi anuwodisuledi nasgi udatlosdv uwatanvgi. **6** hnaquono sawani quida uwolv ulutsvgi. quidano hia nuweselvgi; tsagvwiyuhi, tsisa nihi dodasquosuleli diqualasideni? **7** tsisa unetsv hia nuweselvgi; hia tsinigadvneha vtla gohi gesv yigataha, onisgini tigadovsi. **8** quida hia nuweselvgi; vtla ilvhiyuhi yidodasquosuleli diqualasideni. tsisa unetselvgi; iyuno nigvyosulevna yigi vtla tsatseliga yudasuya aquatseliga gesvi. **9** sawani quida hia nuweselvgi; tsagvwiyuhi, vtla diqualasideniquo tsuwasv, nasquosgini diquoyeni ale tsisgoli. **10** tsisa hia nuweselvgi; gilo udosulisadv tsigesoi tsulasideniquo tsuwasv tsuwosuledi gesoi; nigvno udanvgalvdv gesoi. ale nihi itsadanvgalvdv, aseno vtla nitsiv yigi. **11** agatahiyuyeno gesvgi nasgi na ulonuhesgi; nasgi iyusdi, vtla nitsiv itsadanvgalvdv yigi, udvngi. **12** hnaquono duwosuleonelv tsunalasideni, ale iunuwo; ale taline iuwenv, hia niduweselvgi; itsigatahasgo hia nasgi tsinitsvyadvnisi? **13** tadeyohvsgi, ale tsagvwiyuhi, sgiyosehoi; ale duyugodv nitsiwesgoi, nasgiyeno nusdi. **14** iyuno ayv agigvwiyuhi itsatseliga ale ditsvyeyohvsgi ditsalasiideni yiditsvyosuleha, nasquosgini itsvsv itsalasiideni yiditsadadosuleha. **15** itsadeloquadiyeno itsvsvsi, nasgiya nitsvyadvnelv itsadvnediyi. **16** udohiyuhiya udohiyuhiya hia nitsvweseha; atsinatlai vtla utli atsylvquodiyu yigesoi, esgaquo unatlai; ale vtla atsinvsidv utli atsylvquodiyu yigesoi, esgaquo nvdalayunvsidv. **17** iyuno nasgi hia yitsigataha, osiyu yitsadanvta nasgi yinitsadvneha. **18** vtla nitsiv yitsvyadvga; gatsigataha gatsiyasuyedv gesvi; aseno udohiyudiyi gowelvi, "itsulaha osdalidayvhvsgi usaladanv gadigeni aquatludisgvi." **19** hnaquo itsvnoneha, asiquo nasgi nulistanvna, nasgi hnaquo nigalistanvha itsohiyudiyi ayv nasgi gesvi. **20** udohiyuhiya udohiyuhiya hia nitsvweseha; gilo dadanilvgesdi tsinvsidv, ayv daquadanilvgesdi, gilono ayv daquadanilvgesdi, udvginvsidv dadanilvgesdi. **21** tsisa nasgi nuwesv udeyatanelv udanvdvi, ale gvnigesv

nuwanelvgi, hia nuwesvgi; udohiyuhiya udohiyuhiha hia nitsvweseha; hia tsinitsadvnv asiyvwi udasuya dvgilonuheli. **22** hnaquono gvwasdawadidohi dunadakahnangvi unatlogvgi nasgi atsidvga unelisdiyi. **23** asiyvwino gvwasdawadidohi gesv tsisa ganetsiyi gasdvgalvgi, nasgi tsisa ugeyuhi. **24** sawanino quida nasgi ulisguwiselvgi udvdvdiyi nasgi gesvi gadvgvi. **25** hnaquono tsisa ganetsii usdvgali hia nuweselvgi; tsagvwiyuhi, gago? **26** tsisa unetsvgi; nasgi gesedi agvselvdv tsinelvha nasgi aquunvhi gesedi. uwunvno agvhalvdv unelvgi tsudasi isgaladi sawani uwetsi. **27** agvhalvdvno atsinelv sedani uyvselvgi. hnaquono tsisa hia nuweselvgi; nasgi itsadvnedi gesv nulaquo hnadvga. **28** vtiano gilo aninvdlai yuwolitse nusdv gadvgv nasgi nuweselvi. **29** tsudasiyeno degalodi ganehv nvdagvnisani nasgi dayulvquotani, hia tsisa nigawesi unelisvgi; gohusdi tsawahi dilisdayvdiyi gesv iyu gohusdi igvdodi; ale hia yigi; gohusdi tihvsi uyo iyunadvhnadegi. **30** hnaquono nasgi, agvhalvdv ugisv, gilaquo iyvdv unugotsvgi, ale svnoyi gesvgi. **31** nasgino unugotsv, tsisa hia nuwesvgi; hnaquo yvwi uwetsi atsilvquoda, nasgino nigvnisa unelanvhi atsilvquoda. **32** iyuno nasgi yinuwanisanv unelanvhi yatsilvquotanv, unelanvhi uwasv nvdagvnisani nasgi dayulvquotani, ale ilaquo iyvdv dayulvquotani. **33** ditsiyoli, asi tlega itsvyeladidoha; sgiyohesdi; ale nasgiya anitsusi tsinigatsiweselvgi, "witsigadv vtla wiyvgetsilohi," tsigatsiyoselvgi, nasgiya nasquo hnaquo nihi nitsvweseha. **34** itse dikahnawadvsvdi itsvsvsi, ditsadageyuhiyu iyulisdodiyi; nasgiya itsvgeyuiyu nulistanvi, nasgi nasquo ditsadageyuhiyu iyulisdodiyi. **35** nasgi naniv unadolehohisdodi gesedi sgisdawadidohi gesvi, iyuno ditsadageyuhiyu yigi. **36** sawani quida hia nuweselvgi, tsagvwiyuhi, hatlv hai? tsisa unetselvgi; witsigadv vtla hnaquo yvgesgisdawaduga; onisgini dasgisdawadesi. **37** quida hia nuweselvgi; tsagvwiyuhi, gadono vtla yeli hnaquo gagvsdawadvsvdi yigi? nihi nvdagalisdotani eladi datsini gvnvi. **38** tsisa unetselvgi; tsisa ayv nvdagalisdotani eladi tini hvnvi? udohiyuhiya, udohiyuhiya hia nigvweseha; tsatagatsvyai vtla yvdvyvlasi gvni tsoi isquadayilvhi gesedi.

14:1 tlesdi itsadanvdo yudestanehesdi; etsoiyuhvga unelanvhi, ale nasquo ayv sgiyoiyuhvga. **2** edoda ganelvi utsata dadanelv. iyuno nasgi nusdvna

yigesei, yitsvnonelei. gadvnnistani itsiyvsdiyi. **3** iyuno yaquadvnistanenv itsiyvsdiyi, taline dvtsilutsi ale aquvsv aquolv dodatsvyadanilvtsi, nasgi ayv gev nasquo nahna itsadediyi. **4** ale ayv witsigadv itsigataha, ale wiganvnnv itsigataha. **5** dami hia nuweselvgi; tsagvwiyuhi, vta yotsigataha wigadvi; gadono yigalisdoda yotsigataha wiganvnni. **6** tsisa hia nuweselvgi; ayv nasgi nvnohi, ale duyugodvi, ale gvnidv. vta gilo agayvligei yigalutsehoi, gvni ayv agilohiselvhi tsigesoi. **7** iyuno ayv yisgigatahei nasquo edoda yetsigatahei; gohino iyudalenvdv etsigatase ale etsigowadvhv. **8** quiligi hia nuweselvgi; tsagvwiyuhi, sginanugowisi agayvligei, hnaquono yeliga dayotsiyelvni. **9** tsisa hia nuweselvgi; tsigo yvgohigi itsulaha ineda, asisgono vta yisgigadovsga, quiligi; gilo ayv agigohvhi tsigesoi, ugohvhi geso agayvligei; gadono hia nihiwea; sginanugowisi agayvligei? **10** tlasgo yohiyuhvsga ayv agayvligei tsiyavi, ale agayvlige ayv agiyavi? kanohedv tsitsvnohehehoi, vta aquvsvquo aquadanvtedv yitsinegoi, agayvligeisgini tsagiyaa nasgi dulvwisdanehoi. **11** sgiyoiyuhvga ayv agayvligei tsiyavi, ale agayvligei ayv agiyavi, iyuno nisgiyoiyuhvsgvna igesesdi, dagilvwisdanehvquo winigalisdoda sgiyoiyuhvga. **12** udohiyuhiya udohiyuhiya hia nitsvweseha; aquohiyuhvsgi, ayv tsidagilvwisdaneha nasquonasgi dodayulvwisdaneli, ale utli usquanigodiyu dodayulvwisdaneli esgaquo hia; edodoyiyeno gai, **13** nigavno gohusdi daquodov itsitayosdisgesdi, nasgi iyaquadvnedi gesesdi, agayvligei atsilvquododiyi uwetsi iyuwanisanvhi gesvi. **14** iyuno gohusdi daquodov itsitayosdisgesdi, nasgi ase iyaquadvnedi. **15** iyuno sgigeyuiyu gesesdi, itsisquanigoda aquatseli dikahnawadvsvdi; **16** ale agayvlige ayv datsitayoseli, nasgino datsaligolvdaneli nvwadale itsinwohisdisgi, nasgi alisquadisgi nigesvna itseladidohi, **17** nasgi na gayegogi nigesvna adanvdo, nasgi elohi digvwadanilvisdi nigesvna tsigi, nasgi yugowatiha ale vta yugataha; nihisgini etsigataha, itseladidohayeno, ale nasgi itsiyaesdi. **18** vta itsadaniyadv yvdatsvyvdetsi; dvtsvlutseli. **19** asi tlega, hnaquo elohi vta yagigowatisgesdi, nihisgini sgigowatisgesdi, ayvyeno gvnnv, ale nihi nasquo detsvnesdi. **20** nahiyu datsadolehosi ayv edoda tsiyavi, ale nihi sgiyavi, ale ayv itsvyavi. **21** nasgi na dikahnawadvsvdi aquatseliga usquanigvdi ale dikahnawadegi, nasgi ayv agigeyuhi, ale ayv agigeyuhi

ugeyuhi gesesdi edoda, ale ayv tsigeyuiyu gesesdi, ale gvnigesv nvdatsiyadvneli. **22** tsudasi, vtla isgaladi, hia nuweselvgi; tsagvwiyuhi, gado dagalisdotani gvnigesv ayv nvdvsgiyadvneli, vtlano elohi? **23** tsisa unetsvgi, hia nuweselvgi; iyuno gilo agigeyuhi yigi, nasgi tsukahnowadvsdi aginetsvi; edodano ugeyuhi iyulisdodi, ale dayosdilutseli, ale ganelvi dayosdaneladi. **24** agigeyuhi nigesvna vtla yidakahnawadego aginetsvi. kanohedvno tsitsadvgia, vtla ayv aquatseliga yigi, agayvligesgini nvdvginvsidv utseliga. **25** nasgi itsvnohehelv asi tsitsvyeladidoha. **26** adanvwohisdisgigini, galvquodiyu adanvdo, nasgi agayvligei nvdahunvsdi tsigi daquadosdvi, nasgi nigadv datseyoni, ale datsanvdadistani nigav itsvnetselvi. **27** nwwadohiyadv itsviyasi; nwwadohiyadv aquatseliga itsvsvi. vtla elohi tsadaneho nasgi iyusdi yitsvsvi; tlesdi itsadanvdo yudeyatanehesdi, ale tlesdi yasgaihesdi. **28** itsadvganvhi, dvgesi ale dvtsvlutseli, tsitsvyoselvgi. iyuno sgigeyuiyu yigi, yutsaliheliga yinvdigalisdodiha agayvligesdvyi witsigati tsaquadvnvgi; edodayeno utli atsilvquodiyu esgaquo ayv. **29** hnaquono asiquo nasqualisgvna gesv itsvnohsvi, nasgi asqualvhvha itsohiyudiyi. **30** gohi iyudalenvdv vtla utsati yvgetsvalinoheda; ugvwiyuhiyeno hia elohi utseliga dayai; vtlano gohusdi utseli yaqueha. **31** aseno elohi udolehohisdiyi agayvligei tsigeyuiyu gesvi, ale agayvligei aginetselvi nasgi nigadvnehvi. ditsalehvga, idena.

15:1 telvladiya ayv, edodano digalogisgi. **2** nigav daquvnigalvi nanadadvvsgvna tsigeso degvnigalisgoi; nigadvno anadadvvsgi degvnigaluwosgoi utli igai unadadvdiyi uyelvsoi. **3** hnaquo nihi itsadanvgalvtanv kanohedv nasgi itsvnetselvhi tsigi. **4** sgiyaesdi, aseno itsvyaesdi. nasgiya uwanigalvi ewasv yeli gvwadadvdi nigesvna tsigeso gvni utelvladv tsuwanigaloi, nasquosgini nihi vtla yeliga gvni ayv yisgiyaa. **5** utelvladv ayv, duwanigalvi nihi. ayv agiyai, ayvno tsiyai, nasgi utsado anadadvvsgoi. vtlayeno ayv vtla yeli gohusdi yvgetsadvga. **6** iyuno gilo nagiyavna tsigesoi, agadaegoi nasgiya uwanigalanvhi tsunadaegoi, ale gvyvsgoi; yvwino danitlisisgoi, atsilvyino widunadegoi, ale dagohvsgoi. **7** iyuno nihi sgiyaesdi, ale aginetsv itsiyaesdi, nigav itsadulisgv itsitayohihesdi, ale nasgi ase iyetsadvnedi gesesdi. **8** utsadv itsadadvvsgv

nasgi nvdagalisdotani edoda dayetsilvquotani; howano sgisdawadidohi gesesdi. **9** edoda agigeyuhiyu tsigi, nasgiya nasquo itsvgeyuiyu nihi. nwasdidisesdiquo itsvgeyuiyu gesvi. **10** iyuno yitsisquanigodi dikahnawadvdsdi aquatseliga, yinwasdidiquo itsvgeyuiyu gesvi; nasgiya tsagisquanigotanv dikahnawadvdsdi edoda utseliga, ale tsinwasdidiquo agigeyuhiyu gesvi. **11** nasgi hia nusdi itsvwonetanv, nwasdidisesdiquo gatsiyalieligv aquelisv, ale analiheligv ukalitsvhi gesesdi aquelisv. **12** dikahnawadvdsdi aquatseliga hia nusdi, ditsadageyuhiyu iyulisdodiyi, nasgiya itsvgeyuiyu nulistanvi. **13** vtla gilo udageyuhiyu gesv yvgvgonadvda ulii diyohuhisehi. **14** nihi ayv igalii, iyuno nigav itsvnetsehv yinitsadvneha. **15** gohi iyudalenvdv vtla itsvnsidasdi yitsvyoseha; atsinvsidasdiyeno vtla yagataho unatlei nadvnehvi. nihisgini igalii itsvyoseha; nigavyeno gohusdi edoda tsiyadvganelvi nasgi itsvnanugowiselv. **16** vtla nihi ayv sgiyasuyedv yigi, ayvsgini nihi itsvyasuyedv, ale detsvyakanv itsenvsdiyeni unequotsvhi itsinanugowisdiyeni, ale unequotsvhi itsatseliga galosohvsgi nigesvna iyulisdodiyeni, nigavno gohusdi etsitayosehesdi agayvligei, ayv daquadov itsitayosdisgesdi, nasgi itsinediyeni. **17** nasgi hia nusdi itsvnetseha ditsadagehiyu iyulisdodiyeni. **18** iyuno elohi itsisgagiyu yigi, itsigataha ayv igvyi agisgagiyu nulistanv nihi oni. **19** iyuno elohi itsaligohi yigesei, elohi tsugeyuhiyu yigese tsutseliga. aseno elohi itsaligohi nigesvna tsigi, itsvyasuyedvsgini elohi tsigi, nasgi nvdigalisdodiha elohi itsisgaga. **20** itsanvtesdi hia tsinitvweaselvgi; atsinatlai vtla utli atsilvquodiyu yigeso esgaquo unatlai. iyuno ayv gvgisotlvtanvhi yigi, nihi nasquo dagetsisotlvtanv. iyuno ayv aginetsv unisquanigotanvhi yigi, nihi nasquo itsinetsv dvnisquanigotani. **21** aseno nasgi hia nigadv tsudalenvdv nvdagetsvneli nvdigalisdodisgesdi daquadovi, nigvwagatahvna gesv iyusdi nvdvginvsidv. **22** iyuno nagilutsvna ale nigatsiwonetanvna yigesei, vtla asgani yigvwanehei; gohisgini vtla yuneha unutlvdodi unasganvtsvi. **23** nasgi na agisgagi ayv, nasquo asgayiyu geso edoda. **24** iyuno anehv nidagilvwisdanehvna yigesei gilo tsulvwisdanelvhi nigesvna tsigi, vtla asgani yigvwanehei; aseno hnaquo itsula goginigohv ale goginisgagiyu nulistanv itsula ayv edodano. **25** aseno [nasgi nulistanvgi] udohiyudiyeni ayelvsv ulinetsv hia tsinigvvnv

tsigowela tsunikahnawadvdsiyi; "asequo gvgisgagvgi." **26** aseno adanvwohisdisgi galutsvha, nasgi agayvligesdvyi nvdatsinvsvdi tsigi nihi itsilutsediyi, gayegogi nigesvna adanvdo agayvligesdvyi nvdvdalehvsigi, nasgi dvginoheli gvnigesv nvdvquvneli. **27** nihino nasquo itsinohesgi gesedi, itsulahayeno ideda didalenisgv nvdagvwadalenvdv.

16:1 nasgi hia nusdi itsvnohehelv, ditsodesdiyi nigesvna. **2** digalawiisdiyi dayetsinugowisi; vv, dvsqualvhi, gilo itsihihesdi, unelanvhi nitsiyadvneha, elisgesdi. **3** nasgi hia nanadvnehesdi nvdigalisdodisgesdi nanigatahvna gesv agayvligei, ale ayv nigvgigatahvna gesvi. **4** aseno nasgi hia nesdi itsvnohvsdi, asqualvhv itsanvdadisdiyi nasgi itsvnonelvi. ale vtla nasgi igvyiyiquo yitsvnonelei, itsulaha idedohv nvdagalisdodisgvgi. **5** hnaquono nvdvginvsidv tsuwolv witsigati, vtlano gilo nihi nitsadvnv yudasuya yaquadvdvhvsiga, hia yinigawe; hatlv wigati? **6** aseno nasgi nitsvweselv nvdigalisdodiha, uyo adanvdadisdi gesv ukalilv itsinawi. **7** aseno udohiyuhiya itsvnoneha; osiyu itsalisdanedi tsvdagesi; iyuyeno naquenvsvna yigi, adanvwohisdisgi vtla yvgetsilutsisi; yaquenvsgini nvdatsinvsvdi gesedi itsilutsediyi. **8** nasgino galutsvha gvnigesv nvdagvneli elohi asgani gesvi, ale duyugodv gesvi, ale digugododi gesvi. **9** asgani gesvi, nigvquohiyuhvsgvna gesv iyusdi; **10** duyugodv gesvi, edodoyi witsigadv, ale hnaquo nisgigowatisgvna gesv iyusdi; **11** digugododi gesvi, ugvwiyuhi hia elohi utseliga tsagugodanedi gesv iyusdi. **12** asi utsata agilula gohusdi itsvnonedi, aseno gohi gesv vtla yeli nasgi getsadvgodiyi; **13** galutsvhasgini nasgi na gayegogi nigesvna adanvdo, nigav udohiyuhi gesv dodatsatinidoli, vtlayeno uwasvquo udanvtedv yikanegesdi, nigavsgini advgisgesdi nasgi kanegessdi; ale datsinanugowiseli tsudalenvdv oni iyulistanidasdi gesvi. **14** nasgi dvgilvquotani ayv, aquatseliyeno gesv dvgsi ale datsinanugowiseli. **15** nigav agayvliges uhv aquatseliga, nasgi iyusdi hia tsinitsiwi, aquatseliga gesv dvgsi ale datsinanugowiseli. **16** nigohilvnaquo hnaquo vtla yisgigowatisgesdi; ale hnaquo taline nigohilvnaquo isgigowatisgesdi; nvdigalisdodiha agayvligesdvyi witsigadv. **17** hnaquono igadv gvwasdawadisohi hia nidunadaweselvgi; gado gadvga hia tsinigiweseha;

nigohilvnaquo hnaquo vtla yisgigowatisgesdi, ale hnaquo taline nigohilvnaquo isgigowatisgesdi? ale nvdigalisdodiha agayvligesdvyi witsigadvi? **18** nasgi iyusdi hia nuniwesvigi, gado gadvga nigohilvnaquo tsadiha? vtla yotsoliga nusdv gadvgvi. **19** tsisano agatahvigi unadulisgv gvwadvdviyi, hiano niduweselvigi; tsigodetsadadvhvsga gadvgvi hia tsinagiwesvigi; nigohilvnaquo hnaquo vtla yisgigowatisgesdi, ale hnaquo taline nigohilvnaquo isgigowatisgesdi? **20** udohiyuhiya udohiyuhiya hia nitsvweseha; nihi detsiyvgesdi ale itsisgonihesdi, elohisgini aliheligesdi; nihino uyo itsadanvtesdi, aseno uyoitsadanvdi ulihelisdi wvdvdanetliyvtani. **21** ageyv uyo udanvdo tsadehvsigo ayoli, usqualvelv nvdigalisdodisgoi; aseno hnaquo gananugowa ayoli, vtla hnaquo yanvdadisgo ehisdi udanvdadvi, nvdigalisdodisgo aliheligv yvwi unanugowisv svlohi. **22** nasgi iyusdi nihi gohi gesv uyo itsadanvta; aseno taline dvtsvgoi, ale itsinawi dvlihelitsi, itsaliheligvno vtla gilo yvgetsigisi. **23** nahiyuno iga vtla gohusdi yisgiyadvhvsgesdi. udohiyuhiya udohiyuhiya hia nitsvweseha; nigav gohusdi agayvlige etsitayosehesdi, daquodov itsvdisgesdi, ase etsinedi gesesdi. **24** gohi iyasdi vtla gohusdi yitsilayostano ayv daquodovi. itsitayoha dayetsinelino, itsaliheligv ukaliisdiyi. **25** nasgi hia nusdi itsvnohehelv utsosdi golisdiyi aquvtanv; aseno dvsqualvhi hnaquo vtla yitsvyalinohedisgesdi utsosdi golisdiyi gvdi, gvnigesvviyusgini datsvnanugowiseli agayvligei. **26** nahiyu iga daquodov itsitayosdisgesdi; vtlano agayvlige datsiyadadolisdaneli nihi itsisdelvdiyi yitsvyoseha; **27** agayvligeeyeno uwasv itsigeyuha, nvdigalisdodiha sgigeyuiyu gesvi, ale itsohiyunv unelanvhiyi nvdvquadalenvhi gesvi. **28** agayvligesdvyi diquadalenv, elohi agilutsilv; taline elohi dvgadanvsi, agayvligesdvyi wvdvtsilosi. **29** gvwasdawadihi hia nvgiwaweselvigi; gvniyuquo hnaquo gvnigesvviyu hinega, vtlano utsosdi golisdiyi yinega. **30** hnaquo otsigataha nigav gohusdi higatahiyu gesvi, ale asequoquo gesv gilo yitsvdvdhvsga. nasgi udigalisdodiha otsohiyuhvsga unelanvhiyi nvdatsadalenvhi gesvi. **31** tsisa hia niduweselvigi; tsigo hnaquo itsohiyuhvsga? **32** gvniyuquo dvsqualvhi, vv, hnaquousqualvhv, itsadigaleyoisdiyi, nitsiv itsisiyvwiha doditsenvsv iditlv, ale dasgiyvdetsi aquvsvquo gesesdi; vtlasginonv aquve yigi, agayvligeeyeno tali

nvdvdidega. **33** nasgi nusdi hia itsvnohehelv ayv nwwadohiyadv itsvyadanvdadisodiyi. elohi udeyododi datsiwadvhi; aseno ugalisdiquo itsadanvtesdi; ayv tsisegogsvv elohi.

17:1 nasgi hia nuwesvgi tsisa, ale dusaladanvgi digadoli galvladi widukahnangvi, hia nuwesvgi; edoda, hnaquo usqualvhv; hilvquoda tsetsi, tsetsi nasquo nihi tsalvquododiyi. **2** hiyalisgolvdanelvyeno nigav uquedali, tsunediya nalisquadisgvna gvnidv naniv tekanelvhi gesvi. **3** hiano nasgi nusdi gvnidv nalisquadisgvnanasgi getsagadovhisdiya nihi tsvsvhiyu udohiyusv tsanelanvhi, ale unigadovhisdiya tsisa galonedv nasgi nahinvsidv tsigi. **4** gvlvquotanv elohi; agisquadv digalvwisdanedi sginelvhi tsigi digilvwisdanediya. **5** hnaquono, nihi edoda, sgilvquoda tsvsv ditsolvi, nasgiya vgilvquodiyu tsigesvgi ditsolv asiquo nigvnadv nadalenisgvna tsigesvgi. **6** detsadov gvnigesv nigatsiyvnelv anisgaya elohi tasuyedv disgikanelvhi tsigi. ditsatseliga gesvgi, ale desgikanelvgi; ale unisquanigotanv kanohedv tsatseliga. **7** hnaquono anigatahiyu nulistanv, nigav gohusdi sginelvhi tsigi, nihi nvdudalehvhi gesvi. **8** detsinelvyeno kanohedv nasgi sginelvhi tsigi; ale nasgi dunadanilvtsv, ale unigadovsv udohiyusv nihi tehv nvdvquadalenvhi gesvhi; ale unohiyunv nihi nvdasginvsidv gesvi. **9** nasgi gatsiyadadolisdaneha; vtla elohi yitsiyadadolisdaneha, nasgiquosgini na disgikanelvhi tsigi; nihiyeno ditsatseliga. **10** nigadvno aquatseliga nihi tsatseliga, nihino tsatseliga ayv aquatseliga; ale nasgi nvdigalisdodiha vgilvquodiha. **11** hnaquono ayv vtla elohi yigea, hiasgini elohi aneja, ayvno ditsolv witsigati. etsalvquodiyu edoda, tsvsv detsadiv hvdisgesdi dehisquanigodesdi disgikanelvhi, saquoquo iyunalisdodiyi, nasgiya nihi ayvno saquoquo tsigi. **12** asi elohi tsigatsiyeladidohvgi, detsadov detsisquanigododvgi; nasgi disgikanelvhi gatsisquanigotanv, ale vtla asiyywi yuyohusv na uwasv ayohuhisdi uwetsi, udohiyudiyi gowelvi. **13** hnaquono ditsolv witsigati, nasgino hia nitsiwea ani elohi, gvquoliheligv unikaliisdiya unadanvdi. **14** detsinelv kanohedv tsetseliga; elohino disgagiyu nulistanv, elohi anehi nigesvna gesv iyusdi, nasgiya ayv elohi gei nigesvna tsigi. **15** vtla elohi dikahvsdiya yitsitayohiha, tiyosdodanediyaquosgini uyo gesvi. **16** vtla elohi anehi yigi,

nasgiya ayv elohi gei nigesvna tsigi. **17** gayegogi nigesvna tsatseliga tenvgalvda; kanohedv tsatseliga nasgi gayegogi gayegogi nigesvna. **18** nihi elohi agiluhisdiyi sginvsidv tsigi, nasgiya nasquo ayv elohi gatsinvli nasgi. **19** ale nasgi hia gesv nvdigalisdodiha gadanvgalia, nasquo unvsv gayegogi nigesvna unahnangalvdodiya. **20** ale vtla hiaquo na unvsv yigatsiyadadolisdaneha, nasquosgini na analitsidohvsgv gvquohiyuhvsgi iyulisdodi tsigi gatsiyadadolisdaneha; **21** nasgi nigadv saquoquo iyunalisdodiya, nasgiya nihi edoa tsiyaa, ale ayv tsigvyaa, nasgi nasquo saquoquo igalisdodiya; nasgino elohi uwohiyudiya nihi nvdasginvsidv gesvi. **22** ale nasgi vgilvquododi gesv nihi sginelvhi tsigi, nasgi gatsinelv, saquo iyunalisdodiya, nasgiya nihi ayvno saquoquo tsigi; **23** ayvnasgi gatsiyavi, ale nihi ayv sgiyavi, nasgi tsuyudodiya saquoquo iyunalisdodiya, nasgino elohi ugadovhisdiya nvdasginvsidv gesvi, ale nasgi tigeuyhiyu gesvi, nasgiya sgigeyuiyu tsigi. **24** edoda, aquaduli nasquo disgikanelvhi ayv gevi nasgi itsulaha ogadediya, nasgino unigowadvdiya vgilvquodvi, nasgi sginelvhi tsigi; sgigeyuhiyuyeno gesvgi asi elohi nadalenisvna tsigesvgi. **25** tsadanvti edoda, elohi vtla tsagatahi yigi, ayvsgini gvatahiyu, ale hia anigatahiyu sginvsidv gesvi. **26** ayvno detsadov gatsinanugowiselv, ale ase dagatsinanugowiseli, uneladisdodiya ayv sgigeyuhiyu gesvi, ale ayv nasgi gatsiyai iyulisdodiya.

18:1 nasgi hia tsisa nuwesv, gvwasdawadidohi dutinvsugi, unugotsvgi duwesotsvgi gitloni uweyvi, nahna awisvdiya gotlvsugi, nahna uyvlvgi, ale nasquo gvwasdawadidohi. **2** tsudasino utludisgi nasquo agatahiyu gesvgi nahnani, tsiyayeno ale gvwasdawadidohi yanogiyu nahna danilawigvgi. **3** hnaquono tsudasi dutinenv sunadatlugi aniyawisgi, ale dinadaniyisgi, nunigvwiysv atsilvanelohi ale aniquolisi nvdahunadalenvhi, nahna ulutsvgi, daninehvgi ditsvsdodi ale dilisgasdodoi. **4** tsiyano agatahiyu gesv nigav iyulisdanedi gesvi, uwenvsugi hia winiduweselvgi; gago etsiyoha? **5** hia nvgvwaweselvgi; tsisa nselidi ehi. tsisa hia niduweselvgi; ayv nasgi. tsudasino nasgi utludisgi nasquo gadogvgi anidonavi. **6** hnaquono, ayv nasgi, duwoselv, unasinvsugi, eladi widuninvtsvgi. **7** hnaquono taline doudvvnvgi, gago etsiyoha? duweselvgi hiano nuniwesvgi; tsisa nselidi

ehi. **8** tsisa hia niduweselvgi, gayula itsvnonelv ayv nasgi gesvi. iyuno ayv sgiyohesdi, hia unanelagi wanadanvna; **9** udohiyudiyi unetsv hia nuwesvi; "disgikanelvhi vtla asiyvwi sgiyohuselv." **10** hnaquono sawani quida ayelasdiganvhidv ganehvi, ulvhvgi, ale ulusigi nugvwiysv atsilvgelohi unvsidasdi, ale nasgi agatise galeni ulisdestanvgi. nasgi atsinvsidasdi maliga tsudoidv gesvgi. **11** hnaquono tsisa hia nuweselvgi quida; tsihilada tsatseli ayelasdiganvhidv galadisdiy; ulisquidi edoda aginelvhi, tlasgo yvdagaditahi? **12** hnaquono sunadatlugi, ale aniyawisgi ditinidohi, ale dinadaniyisgi anitsusi tsuninetselvhi, gvwanivvhvgi tsisa, ale gvwalvlvgi. **13** ale ena tsuwolvi igvyi wigvvatinvstanvgi, nasgiyeno kayiqua uhnatsiyvgi, ale nasgi nugvwiysv atsilvgelohi gesvgi nahiyu udetiyvsadisvi. **14** nasgi hia kayiqua tsidunetsele anitsusi, hia tsiniduweselei; utli osiyu igalisdanedi asiyvwi yiduyohuhihalv yvwi. **15** sawanino quida usdawadvsvgi tsisa, ale nasquo nwwadale adasdawadidohi. nasgi adasdawadidohi nugvwiysv atsilvgelohi ugatahi gesvgi; itsulahano tsisa uniyvlvgi udlanvdi nugvwiysv atsilvgelohi ganelvi. **16** quidasgini doyditlvquo galohisdiy ulenvgi. hnaquono nasgi na soi adasdawadidohi, nugvwiysv atsilvgelohi ugatahi, unugotsvgi, wulinohetanvgi adv galohisdiy agatiya, ale uyvtanvgi quida. **17** hnaquono nasgi adv, galohisdiy agatiya, hia nuweselv quida; nihika nasquo hia asgaya hisdawadidohi? vtla, udvngi. **18** getsinvsidasdino ale dinadaniyisgi nahna anadonavg, kanosga unodotanvhi gesvgi, uyvtlvgiyeno, ale uniganawosgvgi. quidano gelvgi gadogvgi ale uganawosgvgi. **19** hnaquono nugvwiysv atsilvgelohi udvvnvgi tsisa, gvwasdawadidohi ale nusdv dadeyohvsgv ugvwali. **20** tsisa hia nuweselvgi; gvnigesv gatsiwonedisgvgi elohi; yanogiyu degadeyohvsgv digalawiisdiy degotlvwadisvi. ale udvndigalawiisdiy, nahna anitsusi nigohilv tsunilawitsohisdiy tsigi, udelidvno vtla gohusdi aquadvnvi yigi. **21** gadono ayv isquadvdvhvsga? nasgi na tadvdvhvga unadvganvhi nasgi nigatsiweselvi. gvniyuquo anigataha nagiwesvi. **22** nasgino nuwesv, asiyvwi didaniyisgi nav gadogi usidvnilvgi tsisa, hia nuwesv; nasgisgo niwese hinetseha nugvwiysv atsilvgelohi? **23** tsisa hia nuweselvgi; iyuno usonv aginetsedi, nasgi higatahi winigalisda usonv aginetsvi; iyusgini

osiyu aginetsesdi, gadono tsisquvniha? **24** enayeno unetsvhi gesvgi agalvidv agatinvsdiyi kayiqua nugvwiyyusv atsilvgelohi tsuwenvsvi. **25** sawanino quida gadogvgi uganawosgvgi. hnaquono hia nvgvwaweselvgi; nihika nasquo hia hisdawadidohi? udayilvgi, vtla, udvngvi. **26** asiyvwi nugvwiyyusv atsilvgelohi tsunvsidasdi, hia nuweselvgi; tlasgo yigvgoe tsisdedohvgi awisvdiyi? **27** quidano taline udayilvgi. gilaquono iyvdv tsataga uyvlasvgi. **28** hnaquo kayiqua ganelv unatihnavidvhvgi tsisa, digugododiyi wunatinvstanvgi; ale sunale gesvgi. unvsvsgini vtla digugododiyi yunenvsei, gadaha yinotsalisda anelisgvgi, kanohiyegi dilisdayvdiyi tsunalisdayvdiyi uniyelvsvgl. **29** qualedino dayunugotsvgi anidonav ulutsvgi, hia nuwesvgi; godo etsuisdiha hia asgaya? **30** uninetsvgi hia ugvwaweselvgi; iyuno usganvtsvhi nigesvna yigesei vtla yidogetsvyohiselei. **31** hnaquono qualedi hia niduweselvgi; etsatihnavidv, itsvsv ditsikahnawadvsvdi itsvda etsiyilida. hnaquono anitsusi hia nvgvwaweselvgi; vtla ulinetsvhi yigi yvwi otsihisdiyi. **32** [nasgi nulistanvgi] udohiyudiyi tsisa unetsvi, gadvgv iyulisdanediya uyohuhisdiyi. **33** hnaquono qualedi taline digugodiyi uyvlvgi, ale tsisa wuyanvhvgi, hia nuweselvgi, nihisgo tsagvwiyyuhi anitsusi unatseliga? **34** tsisa hia nuweselvgi; tsigo tsvsv tsadanvtedv nasgi tsiniwea, giloge nasgi getsanohehelei? **35** qualedi hia nuwesvgi; tsigo ayv tsitsusi? ditsatseliga yvwi, ale nunigvwiyyusv atsilvanelohi degetsayosv gado tsadvnelv. **36** tsisa hia nuwesvgi; agigvwiyyuhi gesv vtla ani elohi ehiyigi. iyuno agigvwiyyuhi gesv ani elohi ehi yigesei, diquatseliga yidunatliyvgei, tlesdi anitsusi digetsiyohiselvgi, yunelisei. aseno vtla ani udalenvhi yigi agigvwiyyuhi gesvi. **37** hnaquono qualedi hia nuweselvgi; tsagvwiyyuhiyekani? tsisa hia nuwesvgi; yeli niwi, agigvwiyyuhiyeno ayv. tsinohesgi udohiyusv iyaqualisdodiyi, nasgi iyusdi aquadenvgi, ale nasgi nvdavulisdotanvgi elohi aginanugotsilvgi. naniv udohiyusv unigeyuhi anadvgisgo tsinegvi. **38** qualedi hia nuweselvgi; gado usdi udohiyusv gesvi? nasgino hia nuwesv, taline unugotsvgi anitsusi anidonav wulosvgi, ale hia winiduweselvgi; vtla yitsiwatiha usganvtsvi. **39** aseno dikahnawadvsvdi itsiha, ditsvyohisediyi asiyvwi kanohiyegi dilisdayvdiyi asqualisgv iyui. nasgi iyusdi itsadulisgo ditsvyosediyi ugvwiyyuhi anitsusi unatseliga? **40** hnaquono nigadv taline

unelunvgi, hia nuniwesvgi; vtasdi hia asgaya, qualaquasgini. nasgi qualaqua adanasahvsgi gesvgi.

19:1 hnaquono qualedi uniyvhvgi tsisa ale ulivnilvgi. **2** aniyawisgino unisdeyolv tsutsayosdi alisdulo unotlvnvgi ale gvwasdulanvgi, ale gigage anuwo gvwanuwovgi, **3** ale hia nuniwesvgi; itsvyoliga tsagvwiyuhi anitsusi unatseliga. ale gagvwasidvnilvgi. **4** hnaquono qualedi taline unugotsvgi, hia winiduweselvgi; gvniyuquo itsvnanugowisi, itsadolehohisdiyi usganvtsv nagiwadvhna gesvi. **5** tsisano dayunanugotsvgi, ulisdulvgi alisdulo tsutsayosdi gotlvtanvhi, ale unuwvvgi gigage anuwo. qualedino hia niduweselvgi; gvniyuquo hia nasgi asgaya. **6** hnaquono nunigvwiyusv atsilvanelohi ale dinadaniyisgi gvvagohv, unelunvgi, hia nuniwesvgi; hiyadvvga! hiyadvvga! qualedi hia niduweselvgi; nihi etsadihnawidv, ale etsadvvga; ayvyeno vtla yitsiwatiha usganvtsvi. **7** anitsusi hia winvgvwaweselvgi; dikahnawadvsvdi ogiha, tsogikahnawadvsdino nigvny yeliquo gvwayohuhisdi, unelanvhiyeno uwetsi utselvnvgi. **8** hnaquono qualedi nasgi udvganv utli igai usgalvgi; **9** ale taline uyvlvgi digugodiyi, hia winuweselvgi tsisa; hatlv nvdatsadalenvhi? aseno tsisa vtla yunetselei. **10** hnaquono qualedi hia nuweselvgi; tlasgo yisginetseha? tlasgo yigataha yeliquo gagvyadvdi gesvi, ale yeliquo digagvyohisdi gesvi? **11** tsisa hia nuweselvgi; vtla yigetsaha yeli ayv gohusdi squvnediyi, galvladi nvdaysalishgolvdanelvhi nigesvna yigi. nasgi iyusdi, ayv digiyosvhi nihi ditsayohiselvhi utli equohiyu usganvtsv. **12** nahiyuno iyudalenvdv qualedi uyolvgi vuwegodiyi. aseno anitsusi unelunvgi, hia nuniwesvgi; iyuno hia asgaya ihiyakanvha vtla sisa isdalii yigagesesdi. gilo ugvwiyuhi atselvsgi, kanegv sisa atludisgoi. **13** nasgi iyusdi qualedi nasgi udvganv unugowisvgi tsisa, ale uwenvgi digugododiyi gasgilvi, nvyaayesdav denvdovi, anitsusisgini uniwonihisdi gesv gequada deudov. **14** kanohiyegino dilisdayvdiyi advnvisdodiyi iga gesvgi, ale taladu iyutililodv iyvdv kalawadisv gesvgi, qualedino hia niduweselvgi anitsusi; gvniyuquo ugvwiyuhi itsatseliga! **15** aseno unelunvquo hia nuniwesvgi; hiluga! hiluga! hiyadvvga! qualedi hia niduweselvgi; datsiyadvnisgo itsatseliga ugvwiyuhi? nunigvwiyusv atsilvanelohi hia nuniweselvgi; vtla yogikaha

ugvwiyuhi, sisa uwasv! **16** hnaquono duyohiselvgi unadvdiyi.
uniniyvdvgino tsisa ale unatinawidvhvgi. **17** tsisano tsudahnavadv
ganehvgi unugotsvgi, usqualugo dudov ulutsvgi, nasgi goligada dudov
anitsusi uniwonihisdi gesv anvdisvgi; **18** nahnani gvwadvnvgi, ale anitali
nwanadale itsulaha degegadvnvgi itsula iditlv tsisano ayeli. **19** qualedino
uwowelanvgi agoliyedi, ale dadahnawasdv uweyalnvgi; hia nigvnnv
gowelvgi; tsisa nselidi ehi, ugvwiwahi anitsusi unatseliga. **20** hia nasgi
agoliyedi unitsadv anitsusi anigoliyesgvgi, tsisayeno agadvnnv gaduhv nav
gesvgi, anitsusino, ale anigo, ale anilomi tsuniwonihisdi gesv gowelvgi. **21**
hnaquono nunigvwiysv atsilvanelohi anitsusi tsunatseliga hia
nuniweselvgi qualedi; tlesdi hia itsvnelv tsowelanvgi; ugvwiyuhi anitsusi
unatseliga; hiasgini; agigvwiyuhi anitsusi unatseliga adisgvgi. **22** qualedi
hia nuwesvgi; tsinaquvnelv tsaquowelanv, hnaquo ase aquowelanv. **23**
hnaquono aniyawisgi, tsisa gvwadvnnv, duninesvgi tsunuwo, nvgi
nidunidvgi, saquo igadvhi asiyvwi yawawisgi utseliga nunvnelvgi; ale
nasquo hawini unuwovhi. nasgi hawini anuwo vta gayewidv yigesei, nigv
gvnvhgi gesvgi. **24** nasgi iyusdi hia nidunadaweselvgi; tlesdi igitsagalvisvgi,
idasehiquosgini idadolehohi utseliga iyulisdodi gesvi; udohiyudiyi gowelv
hia tsinigvnnv; duniyadolvgi diquanuwo, ale aquanuwasdi unastanvgi. hia
nasgi aniyawisgi unadvnvelvgi. **25** navno dadahnawasdv tsisa gadvi
anidonavgi utsi, unino ulvi meli tlioqua udalii, melino magideli ehi. **26**
tsisano ugohv utsi, ale ugohv nav gadogv usdawadidohi ugeyuhi, hia
nuweselvgi utsi; higeyv, gvniyuquo tsetsi. **27** hnaquono hia nuweselvgi
usdawadidohi; gvniyuquo tsatsii. nahiyuquono nasgi usdawadidohi
tsuvenvsv wutinvstanvgi. **28** hnaquono tsisa agatahiyu gesv nigav hnaquo
ulisquadv, gowelv udohiyudiyi, agitadegiha, udvnnvgi. **29** nahnano
vgakahvgi atelido tsunitsoyasdi akaliwohi; duwoilino tsunitsoyasdi
unikaliistanvgi, ale nasgi hisiqui uniquidotanvgi, aholi nav uniwastanvgi.
30 tsisano tsunitsoyasdi unegisv hia nuwesvgi; hnaquo alisquada;
ulisguwisvno deuyosvgi udanvdo. **31** anitsusino unitayoselvgi qualedi
dininvsgeni digetsisqualisediyi ale digetsinesdiyi, nvdalisdotanvgi
advnvisdodiyi iga gesvi, tlesdi unadodaquasgv yidigadesdi anelisgvgi,
nasgiyeno unadodaquasgv iga galvquodiyu gesvgi. **32** nasgi iyusdi

aniyawisgi unilutsvgi, dunisqualisvigi diganvsgehi igvyiyi gadi ale soi
itsulaha tsisa digegadvnvi. **33** tsisasgini gadv wunilutsv, ale unadolehosv
gayula uyohusvhi gesvi, vtla yidunisqualise diganvsgehi; **34** asiyvwisgini
ayawisgi, didatesdi uwetistanvigi asquogeni, gilaquono iyvdi nahna
dayutsvtsvigi gigv ale ama. **35** nasgino na ugohvhi unohelvgi, kanohesgvno
udohiyuha, ale agataha udohiyuhi kanohesgvi, nasgi getsohiyudi
iyulisdodiyi. **36** nasgiyeno hia nulistanvigi udohiyudiyi gowelv hia
tsinigvni; "vtla saquo ugola tsulisqualisdi yigesesdi." **37** alewo nvwadale
gowelv hia nigawaha; "dodagvwakanani digvwetilvhi." **38** nasgino
nulistanidolv oni tsowa alimadiyi ehi, tsisa asdawadidohi gesvigi, aseno
udelidvquo anitsusi dasgaihvi nvdagalisdodisgvigi, nasgi tsowa utayoselvigi
qualedi unesdiy tsisa ayelvi. qualedino ulisgolvdanelvgi. howano ulutsvigi
unesvigi tsisa ayelvi. **39** nasquono vulutsvigi nigadimasi, nasgi igvyiyi tsisa
enoyi ulutselvhi, uyolvigi didlastanvhi mila elawino, asgohitsuqui iyvdi
iyudagedv. **40** hnaquono uninesvigi tsisa ayelvi ale doledv anuwo
unitsanulotantvigi, ale nasquo digawasvigi dunitsanulotantvigi, nasgiya
iyunadvnedi gesv anitsusi danadanisa. **41** nahnano agadvni awiediyi
gotlsvigi; nahnano awisvdiy itse didanisodiyi gotlsvigi gilo atsinisanv asi
nigesvna. **42** nahnano uninvnvigi tsisa nvdagalisdodisgvigi anitsusi unatsusi
unatseliga advnvisdodiyi iga gesvi; didanisodiyiyeno navquo gesvigi.

20:1 ale nisgvino iga sunadodaquasdi gesvi, meli magideli ehi sunaleiyu,
asiquo ulisigvigi, ulutsvigi atselisvigi, ale ugohvigi nvyahvdi gesvigi
atselisvigi. **2** hnaquono dusqualvtantvigi, sawani quida wulutselvigi, ale
nasquo soi adasdawadidohi, nasgi tsisa ugeyuhi, hia winiduweselvigi;
uninesv uninugowisv ugvwiyuhi atselisvigi, ale vtla yotsigatahawuninvni.
3 nasgi iyusdi quida unugotsvigi, ale soi adasdawadidohi, ale atselisvigi
unilutsvigi. **4** hnaquono nasgi anitali itsulaha dunisqualvtantvigi; soino
adasdawadidohi dudagiyvigi, igvyi atselisvigi ulutsvigi. **5** nasgino udisadadv
dugohvigi doledv dinuwo degantvigi; aseno vtla yuyvlei. **6** hnaquono sawani
quida oniquo ulutsvigi, ale atselisvigi wuyvlgigi, ale dugohvigi doledv dinuwo
degantvigi. **7** ayatlono unisdulotantvhi vtla doledv dinuwo degantvigi yigane,
unelagi gaquenvhi iyvdi wiganvigi. **8** hnaquono nasquo soi

adasdawadidohi, igvyi ulutsvhi atselisdv, uyvlvgi; ale ugohvgi ale uwohiyunvgi. **9** tlayeno asi yanolige gadvgv gowelvi, nasgi uyohusv tsulehisodi gesvi. **10** hnaquono anadasdawadidohi unadanvsvgi, taline dotsunenvsv wunilosvgi. **11** melisgini atselisdv doyiditlv galohisdiyi gadogvgi, datloyihvgi; datloyihvgi udisadadvgi, atselisdv hawini widukananvgi, **12** ale widugohvgi unegv dunatsanvsvgi anitali dinikahnawadidohi dunolvgi, saquo ulistinvi, soino dudlasatanvi. **13** hiano nvgvwaweselvgi; hige yv, gadono dohatloyiha? hiano niduweselvgi; nvdigalisdodiha uninesv ugvwiyuhi aquatseliga, ale uninvnv nitsigatahvna gesvi. **14** nasgino nuwesv ugatahsvgi; ale ugohvgi tsisa gadogvgi, ale vta yuwolitse tsisa gesvi. **15** tsisa hia nuweselvgi; hige yv, gadono dohatloyiha? gago hiyoha? awiediyi osdv iyuwahnadegi uwelisvgi, hia nuweselvgi; hisgaya, iyuno nihi hinawidvhesdi, sginohvsi winvni, ayvno datsinawidvhi. **16** tsisa hia nuweselvgi; meli ugatahsv hia nuweselvgi; laquoni, nasgi gadvgvi, disqueyohvsgi. **17** tsisa hia nuweselvgi; tlesdi squasvnilvgi, tlayeno asi edodoyi wiyaqualisaladanv; henaquosgini otsalinvtli dininvi, hiano winigiwesi; edodoyi aqualisaladanidi ale nihi itsidodoyi; aquatseliga unelanvhiyi, ale itsatseliga unelanvhiyi. **18** meli magideli ehi uletsvgi ale dunonelvgi anadasdawadidohi ugohv ugvwiyuhi, ale nasgi nuwesv ulinohetanvi. **19** hnaquono nahiyu iga usvi, alenisgv sunadodaquasdi gesvi, galohisdiyi dasduhvgi anadasdawadidohi danilawivi, nvdagalisdodisgv danisgaihv anitsusi, ulutsvgi tsisa, ayeli ulenvgi, hia niduweselvgi; nvwadohiyadv itsatseliga gesedi. **20** nasgino nuwesv, dunanugowiselvgi tsuwoyeni ale asquageni. hnaquono gwasdawadidohi osdv unadanvsvgi unigohv ugvwiyuhi. **21** hnaquono taline tsisa hia niduweselvgi; nvwadohiyadv itsatseliga gesedi. edoda aginvsvi nasgiya itsvni. **22** nasgino nuwesv, dutsotahvgi, hia niduweselvgi; galvquodiyu adanvdo ditsadanilvgi. **23** gilo usganvtsv detsiyosgesdi diyosvhi gesedi, gilono usganvtsv detsiniyisgesdi diganiyvdi gesedi. **24** aseno dami, taladu iyanidv gela, didima tsudoidv, vta yigele tsisa ulutsv. **25** nasgi iyusdi anisoi anadasdawadidohi hia nigvwaweselvgi; otsigov ugvwiyuhi. aseno hia niduweselvgi; vta yvgagoiyuhvga gvni tsuwoyeni yvgi duyelvsv yidagigohv, ale tsiyesadv

yaquvtanv yagintolistanv yvgi duyelvsvi, ale asquageni yaquasonadv. **26** tsunelineno iga taline gvwasdawadidohi aniyavgi galitsode, ale dami gelvgi. tsisa ulutsvgi, digalohisdiyi dasduhvgi, ayeli ulenvgi, hia nuwesvgi; nwwadohiyadv itsatseliga gesesdi. **27** hnaquono hia nuweselvgi dami; esga envga hiyesadv, tigoliya diquoyeni, ale esga envga tsoyeni tsisquageni wasonada, ale tlesdi nohiyuhvsgvna yigesesdi, hohiyuhvsgisgini gesesdi. **28** dami unetsvgi, hia nuweselvgi; tsagvwiyuhi aquatseliga, ale tsanelanvhi aquatseliga! **29** tsisa hia nuweselvgi; tsisgigowadv nwwagasdoda hohiyuhvsga; osiyu iyunalisnani gvgigohvhi nigesvna aseno tsigvquohiyuhvsgoi. **30** ale utsadvgi utli igai usquanigodi dulvwisdanelv tsisa gvwasdawadidoha anigatahvi, ani gowelihi nigowelvna; **31** hiasgini gowela itsohiyudiyi tsisa golonedv gesvi, ale nasgi unelanvhi uwetsi gesvi, itsohiyuhvsgvno gvnidv itsatsili iyulisdodiyi, nasgi dudov nvdailyeivsvdodiyi.

21:1 nasgino nulistanidolv, tsisa taline gvnigesv nidudvnelvgi gvwasdawadidohi taquiliya vdalvi. hiano nulistanidolvgi gvnigesv nudvnelvgi. **2** itsulaha aninvgi sawani quida, ale dami didima tsudoidv, ale nedanili gelili ehi geni gaduhvi, ale tsequidi tsuwetsi, ale anitali nwwanadale gvwasdawadidohi. **3** sawani quida hia niduweselvgi; tsigayaluni. hia nvgvwaweselvgi; ayv nasquo dadesi. unenvsvgi, gilaquono iyvdv tsiyuhi unatsanvgi; nahiyuno svnoyi vtla gohusdi yuniniyvhei. **4** sunaleno nulistanv, tsisa uwatlav gadogvgi; aseno gvwasdawadidohi vtla yanigatahe tsisa gesvi. **5** hnaquono niduweselvgi; tsiyuhi agatisiditlv itsigayaluvga, dodatsiwadvhino. howano unigayalunvgi, hnaquono vtla yeli gvwanasehisdi yigesei, nvdagalisdodisgvgi unitsadv atsadi. **6** hiano niduweselvgi; tsiyuhi agatisiditlv itsigayaluvga, dodatsiwadvhino. howano unigayalunvgi, hnaquono vtla yeli gvwanasehisdi yigesei, nvdagalisdodisgvgi unitsadv atsadi. **7** nasgi iyusdi adasdawadidohi tsisa ugeyuhi hia nuweselvgi quida; ugvwiyuhi nasgi. hnaquono sawani quida udvganv nasgi ugvwiyuhi gesvi, gadui unuwosdi udatlostanvgi gesvi, gadui unuwosdi udatlostanvgi, nidunuwavnayeno gesvgi, ale vdali wulitadinvsvgi. **8** anisoino anadasdawadidohi tsiyu unatsodvgi, unilutsvgi,

vtlayeno invhiyu yigese doyi, talitsuquiquo iyaligiyusquidv iyvdv
nvwasdvgi, agayaludi atsadi akaliwohi aninasinehvgi. **9** unadugisvno
unigohvgi atsilvha godvgi, atsadino vgvdavg, ale gadu dahvgi. **10** tsisa
hia niduweselvgi; editsinuga igadv atsadi gilaquo tsidetsiniyv. **11** sawani
quidawutsanvgi, ale goyi wunasinolvgi agayaludi akaliwohi tsanequa
atsadi, sgohitsuqui hisgisgohi tsoigali univgi. nasgisvgano nanivgi aseno
agayaludi vlla yuyotsei. **12** tsisa hia niduweselvgi; etsalidayvnuga. vtlano
gilo anadasdawadidohi, gago nihi, gvwoledi yigesei, anigatahvgiyeno
ugvwiyuhi gesvi. **13** tsisa ulutsvgi ugisvgi gadu ale dunelvgi, ale nasquo
atsadi dunvnelvgi. **14** nasgi hia hnaquo tsoine tsisa gvnigesv nidudvnelv
gvwasdawadidohi uyohusv dulenv nvdavudalenvdv. **15** hnaquono
unalidayvnonv, tsisa hia nuweselvgi sawani quida; sawani, tsona uwetsi,
nihi utli nisgigeyuha esgaquo hia? hia nuweselvgi; vv, tsagvwiyuhi,
higataha gvgeyuiyu gesvi. hia nuweselvgi; gehelohesdi diquatseliga
uninodena anigina. **16** talina hia nvuweselvgi; sawani, tsona uwetsi,
sgigeyuhatsu? hia nuweselvgi; vv tsagvwiyuhi, higataha gvgeyuiyu gesvi.
hia nuweselvgi; dehelohesdi diquatseliga uninodena. **17** tsoine hia
nuweselvgi; sawani, tsona uwetsi, sgigeyuhatsu? quida uyoiyu
udanvdadvgi nvdavulisdotanvgi tsoine sgigeyuhatsu uwoselvi. hiano
nuweselvgi; tsagvwiyuhi nigav gohusdi higataha, higataha gvgeyuiyu
gesvi. tsisa hia nuweselvgi; dehelohesdi diquatseliga uninodena. **18**
udohiyuhiya, udohiyuhiya hia nigvweseha; hiwinv tsigesvgi tsvsv
hadatlohivgi, ale tsadulisgv hedohvgi; tsadvsonvhisgini gesesdi
dotasolvani, nvwadaleno datsatloli, ale nitsadulisgvna gesv
wvdatsatinvstani. **19** nasgi nuwesvgi uwedvtsvgi iyulisdanediya
uyohuhisdiya gesvi, nasgino ulvquododiya unelanvhi. nasgino newesv, hia
nuweselvgi; sgisdawaduga. **20** quidano ugatahsvv ugohvgi
adasdawadisvgi tsisa ugeyuhi adasdawadidohi, nasgi usdvgalvnhvhi tsisa
ganetsiya analisdayvhvsgvi, ale hia iyuwedv tsigi; tsagvwiyuhi, gago nasgi
tsatludisgi. **21** quida nasgi ugohv, hia nuweselvgi tsisa; tsagvwiyuhi,
hianano gadoi? **22** tsisa hia nuweselvgi; iyuno tsilutsvha gvdisgi ehedi
yaquelisv, gado nasgi tsvdodi? sgisdawadugaquo. **23** nasgi iyusdi
anadanvtli anehv uyelisvgi hia naniwesgvi, nasgi adasdawadidohi vlla

advyohusi. aseno tsisa vtla advyohusi vtla yuwoselei, hiaquosgini
nuweselvgi; iyuno tsilutsvha gvdisgi ehedi yaquelisv, gado nasgi tsvdodi.
24 nasgi hia na adasdawadidohi hia tsikanoheha, ale nasgi hia
uwowelanvhi tsigi, ale idigataha nasgi kanohesgv udohiyuhiya gesvi. **25**
ale asi utsata tsisa tsulvwisdanelvhi, nasgi iyuno nigadv yigowetanv,
gadanvtesgv elohi nasquo yakaligiquo goweli nasgi digowelanvhi. emenv.